

4.2 การวิเคราะห์ผลการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

4.2.1 วิธีการสำรวจโดยแบบสอบถาม

ในช่วงก่อนเริ่มส่งแบบสอบถามได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญในการสำรวจแบบสอบถาม คือจะจัดส่งแบบสอบถามไปยังรายชื่อบริษัทเป้าหมายจำนวน 100 รายต่อหนึ่งจังหวัด (160 บริษัทสำหรับ จังหวัดนครราชสีมา) ตามที่แสดงในตาราง 4.2-1 รายชื่อบริษัทเป้าหมายได้มาจากข้อมูลการจดทะเบียนโรงงานโดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด (PIO) โดยได้ปรึกษากับคณะทำงานท้องถิ่นและตัวแทนจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (OIE) ทั้งนี้ในการเลือกบริษัทที่จะจัดส่งแบบสอบถามนั้นประมาณครึ่งหนึ่งของรายชื่อจะถูกเลือกจากอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อจังหวัดนั้นๆ และอีกครึ่งหนึ่งจะเลือกจากคำแนะนำในรายงานโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดทำขึ้น และรายชื่อของโรงงานที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงอุตสาหกรรม

ในการจัดส่งแบบสอบถามนั้นจะแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 แบบ ซึ่งแต่ละแบบจะมีวัตถุประสงค์ต่างกัน คือ แบบสอบถามสำหรับบริษัทที่มีเงินลงทุนจากต่างประเทศและบริษัทไทยขนาดใหญ่ ซึ่งมีนโยบายที่จะเข้ามาลงทุนในท้องถิ่น และแบบสอบถามสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่นั้นๆ

แบบสอบถาม ก ใช้สำหรับกิจการที่มีขนาดการลงทุนต่ำกว่า 50 ล้านบาท

แบบสอบถาม ข ใช้สำหรับกิจการที่มีขนาดการลงทุนสูงกว่า 50 ล้านบาท หรือเป็นธุรกิจจากต่างประเทศ

ตาราง 4.2-1 เป้าหมายสำคัญในการส่งแบบสอบถาม

จังหวัด	จำนวนบริษัทที่ได้สำรวจส่งแบบสอบถาม
นครราชสีมา	160
บุรีรัมย์	100
กรุงเทพมหานคร	100
สุรินทร์	100
ชัยภูมิ	100
รวม	560

ที่มา: จากแบบสอบถาม

ตาราง 4.2-2 แสดงแบบสอบถามจริงที่ส่งไปยังบริษัท

จังหวัด	แบบสอบถาม (แบบ ก)	แบบสอบถาม (แบบ ข)	รวม
นครราชสีมา	153	23	176
บุรีรัมย์	118	0	118
กรุงเทพมหานคร	112	32	144
สุรินทร์	88	4	92
ชัยภูมิ	122	7	129
รวม	593	66	659

ที่มา: จากแบบสอบถาม

จากตารางที่ 4.2-2 ได้มีการส่งแบบสอบถามไปจริงจำนวน 659 แห่ง จากที่เคยตกลงว่าจะส่งไปเพียง 560 แห่ง (ตาราง 4.2-1) ทั้งนี้เนื่องจากคาดว่าจะการส่งแบบสอบถามในจำนวนที่เพิ่มขึ้นน่าจะทำให้มีโอกาสได้รับตอบกลับมากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลและได้คำตอบที่ถูกต้องมากขึ้น แต่เป็นที่น่าเสียดายที่เราได้รับแบบสอบถามกลับมาเพียง 40 ชุด จากจำนวน 659 ชุด (ตาราง 4.2-3) อย่างไรก็ตาม เราจะใช้ข้อมูลตามที่เราได้รับมาทำการวิเคราะห์ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาคั้งนี้เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ตาราง 4.2-3 แสดงแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา

จังหวัด	แบบสอบถาม (แบบ ก)	แบบสอบถาม (ข)	รวม
นครราชสีมา	15	1	16
บุรีรัมย์	11	0	11
กรุงเทพมหานคร	3	1	4
สุรินทร์	3	0	3
ชัยภูมิ	6	0	6
รวม	38	2	40

ที่มา: จากแบบสอบถาม

4.2.2 ผลของการสำรวจแบบสอบถาม

(1) สินทรัพย์ถาวรรวมของบริษัท

จากแบบสอบถามที่ตอบกลับมาตามตาราง 4.2-4 มากกว่าร้อยละ 61.76 เป็นบริษัทที่มีสินทรัพย์รวมน้อยกว่า 50 ล้านบาท ซึ่งโรงงานเหล่านี้จัดอยู่ในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งข้อมูลนี้แสดงถึงความเป็นไปได้ของการศึกษาเพื่อพัฒนาโครงการที่จะเน้นเฉพาะเจาะจงสำหรับสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตต่างจังหวัด

ตาราง 4.2-4 มูลค่าสินทรัพย์รวม

สินทรัพย์รวม	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. น้อยกว่า 50 ล้านบาท	6	37.50	5	83.33	2	50.00	2	100	6	100	21	61.76
ข. 50-100 ล้านบาท	4	25.00	0	0.00	1	25.00	0	0.00	0	0.00	5	14.71
ค. 100-300 ล้านบาท	3	18.75	1	16.67	1	25.00	0	0.00	0	0.00	5	14.71
ง. 300-500 ล้านบาท	3	18.75	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	8.82
จ. มากกว่า 500 ล้านบาท	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	16	100.00	6	100.00	4	100.00	2	100.00	6	100.00	34	100.00

หมายเหตุ: บางบริษัทไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับมา

ที่มา: จากแบบสอบถาม

(2) ประเภทอุตสาหกรรม

แบบสอบถามที่ตอบกลับมาสามารถจัดแบ่งตามจังหวัดตามประเภทอุตสาหกรรม ดังนี้

ประเภทอุตสาหกรรม	นครราชสีมา	บุรีรัมย์	กรุงเทพมหานคร	สุรินทร์	ชัยภูมิ	รวม
อาหาร	4	3	-	1	1	9
สิ่งทอ	-	1	-	-	1	2
พลาสติกและเคมีภัณฑ์	4	-	-	-	-	4
วัสดุก่อสร้าง	1	-	-	-	-	1
โลหะ	2	-	1	-	-	3
อื่นๆ	5	7	3	2	4	21
รวม	16	11	4	3	6	40

ที่มา: จากแบบสอบถาม

(3) การตลาดและการขาย

1) ยอดขายในปี 2542

จากตาราง 4.2-5 แสดงถึงธุรกิจอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 53.84 มียอดขายมากกว่า 10 ล้านบาท ยอดขายของธุรกิจขนาดเล็กมีความสัมพันธ์กับสินทรัพย์รวมของธุรกิจนั้น ซึ่งได้แสดงให้เห็นว่า ถ้าธุรกิจมีสินทรัพย์รวมประมาณ 2 ล้านบาท และมียอดขายอยู่ที่ประมาณ 2 ล้านบาท ธุรกิจนั้นจะสร้างกำไรได้เล็กน้อย หรือคุ้มทุน แต่ในขณะเดียวกันหากธุรกิจที่มีสินทรัพย์รวมที่ 2 ล้านบาท และยอดขายอยู่ที่ 3 ถึง 4 ล้านบาท โดยปกติทั่วไปธุรกิจนี้จะสามารถสร้างกำไรเล็กน้อยถึงกำไรมาก บริษัทที่สามารถสร้างกำไรได้น้อยถึงมากนั้น พวกเขาต้องการความช่วยเหลือในการซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ การพัฒนาคุณภาพแรงงาน เพื่อที่จะก้าวไปสู่อุตสาหกรรมขนาดกลางหรือขนาดใหญ่

ตาราง 4.2-5 ยอดขายในปี 2542

ยอดขายในปี 2542	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. น้อยกว่า 0.5 ล้านบาท	1	6.25	1	10.00	1	25.00	1	33.33	1	16.67	5	12.82
ข. ระหว่าง 0.5-1.0 ล้านบาท	3	18.75	1	10.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	10.26
ค. ระหว่าง 1-2 ล้านบาท	0	0.00	2	20.00	0	0.00	1	33.33	2	33.33	5	12.82
ง. ระหว่าง 2-5 ล้านบาท	1	6.25	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	16.67	2	5.13
จ. ระหว่าง 5-10 ล้านบาท	1	6.25	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	16.67	2	5.13
ฉ. มากกว่า 10 ล้านบาท	10	62.50	6	60.00	3	75.00	1	33.33	1	16.67	21	53.84
รวม	16	100	10	100	4	100	3	100	6	100	39	100

ที่มา: จากแบบสอบถาม

2) แนวโน้มการดำเนินธุรกิจ

จากข้อมูลของแนวโน้มการดำเนินธุรกิจระหว่างปี 2539 ถึง 2542 (ตาราง 4.2-6) พบว่า ในปี 2539 มีกิจการกว่าร้อยละ 62 มีผลการดำเนินงานกำไร ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกำไรเล็กน้อยร้อยละ 39.29 และกำไรมาก ร้อยละ 25 อย่างไรก็ตามในปี 2540 ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่บริษัทจะมีกำไรน้อยและขาดทุนเล็กน้อย ในปี 2541 บริษัทต่าง ๆ เริ่มปรับตัวสามารถทำกำไรได้มากขึ้นและเริ่มคุ้มทุนเพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ในปี 2542 ผลของการดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่โดยเฉพาะธุรกิจขนาดย่อมสามารถสร้างผลกำไรได้มากกว่าในปี 2541

หากจะกล่าวโดยสรุปของแนวโน้มการดำเนินธุรกิจจะเห็นได้ว่า ในปี 2539 บริษัทสวนใหญ่มีผลประกอบการในขั้นที่ดี และเริ่มมีหลายบริษัทขาดทุนมากขึ้นในปีถัดมาและจำนวนของบริษัทที่ขาดทุนเริ่มมีน้อยลงในปี 2541 ส่วนในปี 2542 บริษัทเริ่มมีผลกำไรมากขึ้น จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มเศรษฐกิจที่เริ่มจะดีขึ้น และคาดว่าหลังจากปี 2542 แล้ว บริษัทเหล่านี้จะสามารถมีผลการดำเนินงานกำไรมากขึ้น ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นเท่ากับเป็นโอกาสที่เราจะช่วยพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ เนื่องจากผลของเศรษฐกิจที่มีการปรับตัวดีขึ้น

ตาราง 4.2-6 แนวโน้มของผลการดำเนินงาน

แนวโน้มของยอดขาย	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ปี 2539												
ก. กำไรมาก	2	25.00	3	33.34	0	0.00	1	33.33	1	25.00	7	25.00
ข. กำไรน้อย	5	62.50	2	22.22	2	50.00	0	0.00	2	50.00	11	39.29
ค. พอดีทุน	0	0.00	1	11.11	2	50.00	1	33.33	1	25.00	5	17.86
ง. ขาดทุนเล็กน้อย	1	12.50	2	22.22	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	10.71
จ. ขาดทุนมาก	0	0.00	1	11.11	0	0.00	1	33.33	0	0.00	2	7.14
รวม	8	100	9	100	4	100	3	100	4	100	28	100
ปี 2540												
ก. กำไรมาก	0	0.00	2	18.18	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	6.45
ข. กำไรน้อย	3	33.33	4	36.37	2	50.00	2	66.67	3	75.00	14	45.17
ค. พอดีทุน	1	11.11	2	18.18	0	0.00	1	33.33	0	0.00	4	12.90
ง. ขาดทุนเล็กน้อย	2	22.22	0	0.00	1	25.00	0	0.00	1	25.00	4	12.90
จ. ขาดทุนมาก	3	33.33	3	27.27	1	25.00	0	0.00	0	0.00	7	22.58
รวม	9	100	11	100	4	100	3	100	4	100	31	100
ปี 2541												
ก. กำไรมาก	0	0.00	0	0.00	1	25.00	0	0.00	1	25.00	2	5.88
ข. กำไรน้อย	6	50.00	4	36.36	1	25.00	0	0.00	3	75.00	14	41.18
ค. พอดีทุน	2	16.67	4	36.36	0	0.00	2	66.67	0	0.00	8	23.53
ง. ขาดทุนเล็กน้อย	0	0.00	3	27.28	2	50.00	1	33.33	0	0.00	6	17.65
จ. ขาดทุนมาก	4	33.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	11.76
รวม	12	100	11	100	4	100	3	100	4	100	34	100
ปี 2542												
ก. กำไรมาก	2	18.18	0	0.00	1	25.00	0	0.00	0	0.00	3	9.09
ข. กำไรน้อย	3	27.27	7	63.64	1	25.00	1	33.33	3	75.00	15	45.46
ค. พอดีทุน	4	36.37	4	36.36	2	50.00	1	33.33	0	0.00	11	33.33
ง. ขาดทุนเล็กน้อย	1	9.09	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	25.00	2	6.06
จ. ขาดทุนมาก	1	9.09	0	0.00	0	0.00	1	33.33	0	0.00	2	6.06
รวม	11	100.00	11	100.00	4	100.00	3	100.00	4	100.00	33	100.00

ที่มา: จากแบบสอบถาม

3) การตลาดและการแข่งขันทางการตลาด

อ้างอิงถึงข้อมูลการสำรวจด้วยแบบสอบถาม (ตาราง 4.2-7) ประมาณร้อยละ 74.29 ของบริษัทจำหน่ายสินค้าของตนเองภายในประเทศ และร้อยละ 60 จำหน่ายภายในจังหวัดและพบว่า น้อยกว่าร้อยละ 20 ของสินค้าที่ผลิตในจังหวัดได้ถูกส่งออกไปจำหน่ายนอกประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีราคาเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นผลกระทบต่อการแข่งขันทางการตลาด ดังนั้นสินค้าส่วนใหญ่ต้องแข่งขันกันเองภายในจังหวัด บริษัทใดที่มีต้นทุนในการผลิตที่ต่ำกว่าจะได้เปรียบในตลาดการแข่งขัน ถึงแม้ว่ามีหลายบริษัทต้องการที่จะลดต้นทุนสินค้าของเขาเอง แต่พวกเขาไม่สามารถทำได้เนื่องจากการเปรียบเทียบสินค้าบางชนิดที่สั่งซื้อจากต่างประเทศเข้ามานั้น ยังมีราคาถูกกว่าสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ เช่นเดียวกับปัญหาคุณภาพสินค้า ซึ่งพวกเขาไม่สามารถปรับปรุงคุณภาพสินค้า เพื่อที่จะแข่งขันกับตลาดภายนอกได้ (ตาราง 4.2-8) นอกจากนั้นจากตาราง 4.2-8 ยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นกับบริษัทในการแข่งขันทางการตลาด

ตาราง 4.2-7 รายละเอียดยอดขาย

รายละเอียดการขาย	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. ในประเทศ												
1-35%	5	33.33	0	0.00	2	50.00	0	0.00	0	0.00	7	20.00
35-70%	1	6.67	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	16.67	2	5.71
70-100%	9	60.00	6	100	2	50.00	4	100	5	83.33	24	74.29
รวม	15	100	6	100	4	100	4	100	6	100	35	100
- ภายในจังหวัด												
1-35%	6	66.67	1	20.00	0	0.00	0	0.00	2	33.33	9	36.00
35-70%	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	33.33	0	0.00	1	4.00
70-100%	3	33.33	4	80.00	2	100	2	66.67	4	66.67	15	60.00
รวม	9	100	5	100	2	100	3	100	6	100	25	100
ข. ส่งออก (ทางอ้อม)												
1-35%	4	80.00	1	50.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	71.43
35-70%	1	20.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	14.29
70-100%	0	0.00	1	50.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	14.29
รวม	5	100	2	100	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	100
ค. ส่งออก (ทางตรง)												
1-35%	1	14.28	1	100	1	50.00	0	0.00	0	0.00	3	30.00
35-70%	3	42.86	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	30.00
70-100%	3	42.86	0	0.00	1	50.00	0	0.00	0	0.00	4	40.00
รวม	7	100.00	1	100.00	2	100.00	0	0.00	0	0.00	10	100.00

ที่มา: จากแบบสอบถาม

ตาราง 4.2-8 การแข่งขันทางการตลาด

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ของบริษัท	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. ราคา	12	27.91	9	24.32	2	22.22	3	33.33	5	27.78	31	26.72
ข. คุณภาพ	9	20.93	7	18.92	1	11.11	1	11.11	4	22.22	22	18.96
ค. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่	4	9.30	3	8.11	2	22.22	0	0.00	3	16.67	12	10.35
ง. การส่งมอบให้ตรงเวลา	4	9.30	4	10.81	1	11.11	1	11.11	2	11.11	12	10.35
จ. ข้อมูลทางการตลาด	4	9.30	3	8.11	2	22.22	2	22.22	1	5.56	12	10.35
ฉ. เครือข่ายการค้าปลีก	0	0.00	2	5.41	0	0.00	2	22.22	1	5.56	5	4.31
ช. สินเชื่อเพื่อการส่งออก	0	0.00	1	2.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.86
ซ. การออกแบบ	1	2.33	1	2.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	1.72
ฅ. เครื่องจักรและอุปกรณ์	6	13.95	4	10.81	1	11.11	0	0.00	1	5.56	12	10.35
ณ. ทักษะของแรงงาน	3	6.98	3	8.11	0	0.00	0	0.00	1	5.56	7	6.03
รวม	43	100.00	37	100.00	9	100.00	9	100.00	18	100.00	116	100.00

ที่มา: จากแบบสอบถาม

(4) การผลิตและการดำเนินงาน

1) การใช้กำลังการผลิต

ตาราง 4.2-9 แสดงถึงค่าเฉลี่ยของการใช้กำลังการผลิตซึ่งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 61 ร้อยละ 55 และร้อยละ 60 ในปี 2540 2541 และ 2542 ตามลำดับ มีหลายบริษัทต้องการขยายกำลังการผลิต และส่วนใหญ่ต้องการดำเนินแผนการผลิตภายในปีนี้ ในขณะที่เดียวกันก็มีขีดจำกัดที่ทำให้พวกเขาต้องเลื่อนการลงทุนออกไป เนื่องจากขาดการสนับสนุนทางการเงิน และขาดข้อมูลด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและความแน่นอนของตลาด

ตาราง 4.2-9 แสดงอัตราการใช้กำลังการผลิต

ปี	นครราชสีมา	บุรีรัมย์	กรุงเทพมหานคร	สุรินทร์	ชัยภูมิ	เฉลี่ย
2540	50.90	51.28	61.25	66.67	75.00	61.02
2541	43.51	39.41	61.25	61.67	70.00	55.17
2542	48.01	36.19	71.25	66.67	78.00	60.02
เฉลี่ย	47.47	42.29	64.58	65.00	74.33	58.74

ที่มา: จากแบบสอบถาม

2) ปัญหาจากการดำเนินการ

มีปัญหาลหลายประการที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจและดูเหมือนว่าปัญหาลหลาย ๆ อย่างจะเกี่ยวข้งกัน ในตาราง 4.2-10 แสดงให้เห็นปัญหาลหลัก ๆ ที่สำคัญที่สุดที่เกิดขึ้นกับการดำเนินธุรกิจ คือ การสั่งซื้อสินค้าที่ไม่แน่นอน รองลงมาคือความยากลำบากในการขยายตลาดและความยากลำบากในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน ซึ่งปัญหาทั้ง 3 ข้อนี้ เป็นปัญหาของผู้ประกอบการโดยรวมถึงร้อยละ 49

ตาราง 4.2-10 ปัญหาจากการดำเนินงาน

ปัญหาลหลัก ๆ ที่สำคัญในการดำเนินงาน	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. ความยากลำบากในการขอ กู้ยืมเงิน หรือการจัดหาแหล่ง เงินทุน	6	13.95	3	9.38	1	11.11	3	30.00	3	17.65	16	14.41
ข. แรงงานมีขีดความสามารถทาง ด้านเทคนิคต่ำ/การเข้า-ออกของ แรงงาน	7	16.28	5	15.63	0	0.00	0	0.00	2	11.76	14	12.61
ค. เงินเดือน ค่าจ้างเพิ่มสูงขึ้น	3	6.98	2	6.25	2	22.22	0	0.00	2	11.76	9	8.11
ง. ภาษีนำเข้าวัตถุดิบ ชิ้นส่วนต่าง ๆ สูง	3	6.98	2	6.25	0	0.00	0	0.00	2	11.76	7	6.31
จ. ความขาดแคลนเทคโนโลยีการ ผลิต และ/หรือสาธารณูปโภค	5	11.63	3	9.38	1	11.11	0	0.00	1	5.88	10	9.01
ฉ. ปริมาณการสั่งซื้อของถูกค่าไม่แน่นอน	7	16.28	6	18.75	2	22.22	3	30.00	2	11.76	20	18.02
ช. ความเข้มงวดของลูกค้าเกี่ยวกับ คุณภาพ ราคา และ/หรือ การส่ง มอบสินค้า	5	11.63	2	6.25	1	11.11	0	0.00	0	0.00	8	7.21
ซ. ความยากลำบากในการหา ตลาดใหม่ ๆ	6	13.95	4	12.50	2	22.22	3	30.00	4	23.53	19	17.12
ด. การขาดคู่ค้าทางธุรกิจที่ไว้วาง ใจได้	0	0.00	3	9.38	0	0.00	1	10.00	1	5.88	5	4.50
ญ. อื่น ๆ	1	2.32	2	6.25	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	2.70
รวม	43	100.00	32	100.00	9	100.00	10	100.00	17	100.00	111	100.00

ที่มา: จากแบบสอบถาม

(5) เงินกู้และสินเชื่อ

1) ความต้องการเงินกู้และสินเชื่อ

ประมาณร้อยละ 62 ของธุรกิจยังมีความต้องการในการกู้เงินเพื่อการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะจังหวัดสุรินทร์มีความต้องการในการกู้เงิน 100% และ 80%, 72.73%, 50% และ 42.86% ในจังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ กรุงเทพฯ และนครราชสีมา ตามลำดับ ธุรกิจส่วนใหญ่ต้องการเงินกู้เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน และซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ รายละเอียดแสดงในตาราง 4.2-11 อย่างไรก็ตามธุรกิจหลายแห่งประสบปัญหาของการกู้ยืมเงินจากธนาคารและบริษัทเงินทุน

ตาราง 4.2-11 ความต้องการเงินกู้และสินเชื่อ

ความต้องการเงินกู้ หรือสินเชื่อ	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
1. ใช่	6	42.86	8	72.73	2	50.00	3	100	4	80.00	23	62.16
2. ไม่ใช่	8	57.14	3	27.27	2	50.00	0	0.00	1	20.00	14	37.84
รวม	14	100	11	100	4	100	3	100	5	100	37	100
วัตถุประสงค์ของการเงินกู้												
ก. เงินทุนหมุนเวียน	4	23.52	6	35.29	1	33.33	3	37.50	4	33.33	18	31.58
ข. ซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์	5	29.41	6	35.29	1	33.33	2	25.00	4	33.33	18	31.58
ค. ซื้ออุปกรณ์ตรวจสอบ หรือมาตร ตรวจวัด	1	5.88	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	8.33	2	3.51
ง. ซื้อที่ดิน	0	0.00	1	5.88	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.75
จ. ก่อสร้างอาคารโรงงาน	2	11.77	1	5.88	0	0.00	1	12.50	2	16.67	6	10.53
ฉ. คันคว่ำวิจัย	2	11.77	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	3.51
ช. ย้ายโรงงาน	1	5.88	0	0.00	1	33.33	0	0.00	0	0.00	2	3.51
ซ. ซื้ออุปกรณ์/สาธารณูปโภคกำจัด ของเสีย	2	11.77	2	11.77	0	0.00	0	0.00	1	8.33	5	8.77
ด. อื่น ๆ	0	0.00	1	5.88	0	0.00	2	25.00	0	0.00	3	5.26
รวม	17	100.00	17	100.00	3	100.00	8	100.00	12	100.00	57	100.00

ที่มา: จากแบบสอบถาม

2) ความยากลำบากในการกู้เงินจากธนาคารและบริษัทเงินทุน

ความยากลำบากในการกู้เงินจากธนาคารและบริษัทเงินทุนมีด้วยการหลายประการ แต่ประการที่หนึ่ง (ร้อยละ 34.88) คือธนาคารไม่ต้องการให้เงินกู้เต็มจำนวนตามความต้องการของธุรกิจ ประการที่สอง (ร้อยละ 18.61) มีความยากลำบากและซับซ้อน ในขั้นตอนการกู้ยืม ต้องเตรียมเอกสารและใช้เวลานาน นอกจากนี้ประการที่สามคือ สถาบันการเงินไม่ค่อยสนใจที่จะให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง (ร้อยละ 16.28) ตามที่แสดงในตาราง 4.2-12

ตาราง 4.2-12 ปัญหาข้อยุ่งยากในการขอกู้เงิน

ข้อยุ่งยากหรือปัญหาที่บริษัทประสบในการขอกู้ยืมเงินจากธนาคารหรือสถาบันการเงิน	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. หลักทรัพย์ไม่เพียงพอต่อการขอกู้ยืม	3	33.33	1	7.14	1	33.00	1	14.29	3	30.00	9	20.93
ข. มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ใช้เอกสารมากและใช้เวลานานในการประเมินค่าขอกู้ยืม	2	22.22	2	14.29	1	33.33	2	28.57	1	10.00	8	18.61
ค. ขาดระบบการประกันสินเชื่ออย่างเป็นทางการที่จะช่วยเหลือผู้ที่มีหลักประกันไม่พอเพียง	0	0.00	1	7.14	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.33
ง. สถาบันการเงินมีทัศนคติในเชิงลบที่จะปล่อยเงินกู้แก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม	1	11.11	2	14.29	1	33.33	1	14.29	2	20.00	7	16.28
จ. สถาบันการเงินไม่จัดเงินกู้ให้เต็มจำนวนตามความต้องการ ตัวอย่างเช่น จัดให้เพียง ร้อยละ 80 ของจำนวนเงินที่ขอกู้ยืม	3	33.33	5	35.71	0	0.00	3	42.86	4	40.00	15	34.88
ฉ. อื่น ๆ	0	0.00	3	21.43	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	6.98
รวม	9	100.00	14	100.00	3	100.00	7	100.00	10	100.00	43	100.00

ที่มา: จากแบบสอบถาม

(6) ข้อมูลทางด้านธุรกิจ

1) แหล่งข้อมูลสำคัญสำหรับธุรกิจ

ตามตาราง 4.2-13 แสดงให้เห็นว่ากว่าร้อยละ 56 ของผู้ประกอบการ ถ้าบริษัทมีความต้องการที่จะหาข้อมูลส่วนใหญ่พวกเขาจะไปหาสภาอุตสาหกรรม บริษัทการค้าต่าง ๆ ชมรมผู้ผลิตอาชีพต่าง ๆ นอกจากนี้ ข้อมูลที่สำคัญ ๆ ที่บริษัทคาดหวังจากหน่วยรัฐคือ คำแนะนำด้านการควบคุมคุณภาพและการฝึกอบรมพนักงาน รายละเอียดแสดงในตาราง 4.2-14 อย่างไรก็ตาม บริษัทส่วนใหญ่ประสบ

ปัญหาจากการให้บริการของรัฐ (ตาราง 4.2-15) โดยประมาณร้อยละ 51.14 มีปัญหาหลัก ๆ คือ ความซับซ้อน และขั้นตอนที่ใช้เวลานาน และร้อยละ 29.73 ขาดข้อมูลเกี่ยวกับโครงการและบริการที่มีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าบริการที่ทางรัฐมีให้กับประชาชนอยู่แล้วนั้น ยังมีที่ไม่แพร่หลายและขาดจิตสำนึกด้านการบริการ

ตาราง 4.2-13 แหล่งข้อมูลทางธุรกิจ

แหล่งข้อมูลทางธุรกิจที่สำคัญ	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. หอการค้า	4	12.12	2	7.41	1	11.11	0	0.00	3	16.67	10	10.42
ข. ชมรม/หอผู้ผลิตอาชีพต่าง ๆ	3	9.09	3	11.11	1	11.11	1	11.11	2	11.11	10	10.42
ค. สมาคมอุตสาหกรรม	5	15.15	7	25.93	3	33.33	1	11.11	3	16.67	19	19.79
ง. ธนาคารพาณิชย์	3	9.09	3	11.11	1	11.11	1	11.11	1	5.56	9	9.38
จ. บริษัทการค้าต่าง ๆ	8	24.24	4	14.82	0	0.00	2	22.22	6	33.33	20	20.83
ฉ. ที่ปรึกษา	2	6.06	1	3.70	0	0.00	2	22.22	1	5.56	6	6.25
ช. หน่วยงานราชการในท้องถิ่น	3	9.09	5	18.52	1	11.11	0	0.00	1	5.56	10	10.42
ซ. บริษัทอื่น ๆ	3	9.09	2	7.41	2	22.22	0	0.00	1	5.56	8	8.33
ณ. อื่น ๆ	2	6.06	0	0.00	0	0.00	2	22.22	0	0.00	4	4.16
รวม	33	100	27	100	9	100	9	100	18	100	96	100

ที่มา: จากแบบสอบถาม

ตาราง 4.2-14 การคาดหวังการสนับสนุนจากภาครัฐ

การสนับสนุนประเภทใดที่บริษัทได้รับหรือใช้บริการอยู่ และที่คาดว่าจะได้รับจากหน่วยงานของรัฐ	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. ข้อเสนอแนะในการจัดการธุรกิจ	2	12.50	0	0.00	0	0	0	0	0	0	2	9.09
ข. คำแนะนำทางด้านการจัดการทางการเงินระบบบัญชี	1	6.25	0	0.00	0	0	0	0	0	0	4	18.18
ค. ข้อเสนอแนะทางเทคนิค	1	6.25	0	0.00	0	0	0	0	0	0	1	4.55
ง. ข้อเสนอแนะทางการควบคุมคุณภาพ	2	12.50	1	50.00	0	0	1	100	0	0	4	18.18
จ. การฝึกอบรมพนักงาน	4	25.00	1	50.00	0	0	0	0	0	0	5	22.73
ฉ. บริการด้านข้อมูล (เทคโนโลยีและการตลาด)	2	12.50	0	0.00	0	0	0	0	0	0	2	9.09
ช. บริการให้สอบถาม (ผู้ว่าฯ/ทนายที่มีศักยภาพและผู้รู้สินค้า)	2	12.50	0	0.00	0	0	0	0	0	0	2	9.09
ซ. บริการให้สอบถาม (ผู้จัดสวัสดิการ)	2	12.50	0	0.00	0	0	0	0	0	0	2	9.09
รวม	16	100.00	2	100.00	0	0	1	100.00	0	0	22	100.00

ที่มา: จากแบบสอบถาม

ตาราง 4.2-15 ปัญหาที่ประสบในการติดต่อใช้บริการจากหน่วยงานของรัฐ

ปัญหาประเภทใดที่ประสบในการติดต่อหรือใช้บริการหน่วยงานของรัฐ รวมถึงข้อมูลและสาธยายปัญหาต่าง ๆ	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. ขาดข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรม หรือสาธยายปัญหาต่าง ๆ ที่หน่วยงานทางภาครัฐ มีอยู่ และพร้อมที่จะให้บริการ	5	35.71	2	20.00	1	16.67	2	40.00	1	50.00	11	29.73
ข. ความยากลำบากในการเข้าถึง	2	14.29	2	20.00	1	16.67	0	0.00	0	0.00	5	13.52
ค. ความยุ่งยากซับซ้อน และขั้นตอนต่าง ๆ กินเวลาในการที่จะใช้บริการ	7	50.00	5	50.00	4	66.67	2	40.00	1	50.00	19	51.14
ง. อื่น ๆ	0	0.00	1	10.00	0	0.00	1	20.00	0	0.00	2	5.41
รวม	14	100.00	10	100.00	6	100.00	5	100.00	2	100.00	37	100.00

ที่มา: จากแบบสอบถาม

(7) แรงงาน

1) ระดับการศึกษา

อ้างอิงถึงข้อมูลการสำรวจด้วยแบบสอบถาม (ตาราง 4.2-16) จากแรงงานทั้งหมด 3,038 คน มีร้อยละ 48.29 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาร้อยละ 20.90 จบมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 13.76 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งหมายถึงมีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม มากกว่าร้อยละ 80 จบการศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา ความจริงผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนวิชาชีพและสูงกว่าควรที่จะมีจำนวนมากกว่าผู้จบระดับมัธยมลงมา เพราะผู้จบการศึกษาระดับวิชาชีพนั้น ควรทำงานทางด้านวิชาชีพที่ตนเองเรียนมา

ตาราง 4.2-16 ระดับการศึกษาของพนักงาน

ระดับการศึกษาของพนักงาน	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. ประถมศึกษา	526	41.22	210	34.77	664	67.27	22	24.72	53	64.63	1467	48.29
ข. มัธยมศึกษาตอนต้น	235	18.42	174	28.81	176	17.83	34	38.20	16	19.51	635	20.90
ค. มัธยมศึกษาตอนปลาย	191	14.97	140	23.18	53	5.37	22	24.72	12	14.63	418	13.76
ง. อาชีวศึกษาขึ้นไป	324	25.39	80	13.24	94	9.52	11	12.36	1	1.22	510	16.79
รวม	1276	100	604	100	987	100	89	100	82	100	3038	100

ที่มา: จากแบบสอบถาม

2) การว่าจ้างสำหรับพนักงานใหม่และโปรแกรมการฝึกอบรม

ตามตาราง 4.2-17 เมื่อบริษัทต้องการว่าจ้างลูกจ้างใหม่ที่มีฝีมือประมาณร้อยละ 60 จะฝึกพนักงานของตนเองที่มีอยู่แล้วก่อน และประมาณร้อยละ 16 จะลงโฆษณา หรือติดต่อกับสำนักงานจัดหางานท้องถิ่น ยิ่งไปกว่านั้นร้อยละ 56 ของบริษัทที่ตอบแบบสอบถามจะใช้วิธีการฝึกพนักงานขณะทำงานไปด้วย และประมาณร้อยละ 18 ใช้วิธีฝึกอบรมพนักงานนอกเวลางาน บางบริษัทใช้บริการฝึกงานของหน่วยรัฐ สมาคมธุรกิจ หรือว่าจ้างบริษัทเอกชนในการฝึกอบรมพนักงาน ซึ่ง วิธีการฝึกอบรมงานแบบข้างต้นมีจำนวนน้อย คือ ต่ำกว่าร้อยละ 10 รายละเอียดแสดงในตาราง 4.2-18

ตาราง 4.2-17 การจ้างพนักงานใหม่

การจ้างพนักงานใหม่ เมื่อบริษัทต้องการพนักงานแรงงานฝีมือ สำหรับจัดตั้งฝ่าย/แผนกใหม่ขึ้นมา บริษัทมีวิธีการจัดหาพนักงานแรงงานนี้ได้อย่างไร	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. ฝึกฝนพนักงานเดิมกันภายในกิจการเอง เพื่อให้มีทักษะเพิ่มขึ้น	8	44.44	6	60.00	2	66.67	3	60.00	5	83.33	24	57.14
ข. ลงโฆษณาวางพนักงานใหม่	5	27.77	2	20.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	16.66
ค. ติดต่อสำนักงานทางด้านแรงงานในท้องถิ่น	4	22.22	2	20.00	1	33.33	0	0.00	0	0.00	7	16.66
ง. ดึงตัวแรงงานจากกิจการอื่น โดยให้ข้อเสนอที่ดีกว่า	1	5.55	0	0.00	0	0.00	1	20.00	0	0.00	2	4.76
จ. อื่น ๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	20.00	1	16.67	2	4.76
รวม	18	100.00	10	100.00	3	100.00	5	100.00	6	100.00	42	100.00

ที่มา: จากแบบสอบถาม

ตาราง 4.2-18 โปรแกรมการฝึกอบรมแรงงาน

โปรแกรมการฝึกอบรมแรงงาน ใครเป็นผู้จัดโปรแกรมการฝึก อบรมให้แก่แรงงานของท่าน	นครราชสีมา		บุรีรัมย์		กรุงเทพมหานคร		สุรินทร์		ชัยภูมิ		รวม	
	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%	ราย	%
ก. สถาบันการฝึกอบรมทั่วไป รวมทั้งโรงเรียนต่าง ๆ	0	0.00	2	20.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	4.88
ข. สมาคมทางธุรกิจ	2	10.52	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	4.88
ค. สถาบันฝึกอบรมของเอกชน	1	5.27	1	10.00	1	33.33	0	0.00	0	0.00	3	7.31
ง. จัดฝึกอบรมภายในกิจการของ ท่านเอง นอกเวลาทำงาน	3	15.79	3	30.00	0	0.00	1	33.33	0	0.00	7	17.07
จ. จัดฝึกอบรมภายในกิจการของ ท่านเอง ในระหว่างทำงาน (เรียนรู้ไปด้วย ทำงานไปด้วย)	10	52.63	3	30.00	2	66.67	2	66.67	6	100	23	56.10
ฉ. อื่น ๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ช. ไม่มีการฝึกอบรม	3	15.79	1	10.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	9.75
รวม	19	100.00	10	100.00	3	100.00	3	100.00	6	100.00	41	100.00

ที่มา: จากแบบสอบถาม

4.3 ภาวะปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตของอุตสาหกรรมหลัก

4.3.1 อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

4.3.1.1 ภาวะปัจจุบันของอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

(1) ภาวะปัจจุบันของอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

ลักษณะของเกษตรกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยซึ่งรวมถึง 4 จังหวัดเป้าหมายของการศึกษานี้ มีเพียงร้อยละ 10 ของพื้นที่เพาะปลูกเท่านั้นที่มีระบบชลประทานในขณะที่พื้นที่ทางการเกษตรที่เหลือเกือบทั้งหมดนั้นต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จึงทำให้พืชผลทางการเกษตรที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ที่จำนวนจำกัด

รัฐบาลไทยได้ส่งเสริมให้ทำการเกษตรที่สอดคล้องกับฤดูกาลมาเป็นเวลานาน ผลิตผลทางการเกษตรที่เป็นผลิตผลหลักของพื้นที่นี้ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อย หลังจากการเก็บเกี่ยวแล้วผลิตผลเหล่านี้จะถูกส่งไปยังโรงงานแปรรูปซึ่งได้แก่ โรงสีข้าว โรงงานผลิตมันเม็ดและแป้งมัน และโรงงานน้ำตาล สินค้าเหล่านี้สามารถขายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศจำนวนมาก และยังคงเป็นสินค้าที่มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

อย่างไรก็ตาม คาดว่าจำนวนการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจะลดลงเนื่องจากมีโควตาจำกัดในการส่งไปยังตลาดยุโรปซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักของไทย การส่งออกน้ำตาลก็ประสบปัญหาอุปทานล้นเกินในตลาดโลกซึ่งส่งผลให้ราคาน้ำตาลในตลาดโลกลดลง และในทำนองเดียวกัน ในอนาคต ตลาดส่งออกข้าวของไทยกำลังจะได้รับผลกระทบจากคู่แข่งที่เข้มแข็งคือ เวียดนาม เนื่องจากเวียดนามมีความได้เปรียบทางด้านค่าแรงที่ถูกกว่า

ตาราง 4.3-1 จำนวนโรงงานแปรรูปการเกษตรแต่ละชนิดในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย (2541)

	นครราชสีมา	บุรีรัมย์	สุรินทร์	ชัยภูมิ
แปรรูปเนื้อ*1	36	2	1	-
นม	10	1	-	1
แปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	6	1	2	5
น้ำมันพืช	-	1	-	-
แปรรูปพืชผักและผลไม้*2	7	3	2	6
โรงสีข้าว*3	4973	1049	784	1249
มันสำปะหลัง	336	30	5	67
แป้ง*4	75	9	62	35
น้ำตาล*5	18	1	4	2
เครื่องดื่มและขนมขบเคี้ยว	16	2	9	14
พริกและเครื่องเทศ	3	1	1	2
น้ำแข็ง	37	8	19	8
เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	-	1	1	1
น้ำตาล*6	8	-	3	6
อาหารสัตว์	24	1	2	2

ที่มา: ข้อมูลพื้นฐานจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ซึ่งได้ปรับปรุงใหม่จากการสำรวจและไม่รวมถึงโรงงานที่มีคนงานต่ำกว่า 20 คน จากกรมแรงงาน

*1 รวมถึงโรงฆ่าสัตว์

*2 รวมถึงโรงงานทำซีอิ๊ว

*3 จำนวนโรงสีข้าวจากข้อมูลปี 2538

*4 รวมถึงโรงงานขนมปังและโรงงานถั่วเขียว

*5 รวมถึงไอศกรีม และทำน้ำตาลโตนด

*6 รวมถึงน้ำแร่

ในด้านการเพาะปลูกผักและผลไม้ มะม่วงและฝรั่งซึ่งเป็นผลไม้ที่ไม่ต้องใช้น้ำมากในการปลูก และพริกนับเป็นพืชที่มีชื่อเสียงในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย และในพื้นที่นั้นมีโรงงานแปรรูปที่ใช้ผลิตผลเหล่านี้เป็นวัตถุดิบอยู่ด้วย

พื้นที่ในบริเวณอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาเป็นแห่งแรกในประเทศไทยที่มีการทำอุตสาหกรรมปศุสัตว์ และในพื้นที่ดังกล่าวยังมีการพัฒนาอุตสาหกรรมนมซึ่งใช้วัตถุดิบจากฟาร์มปศุสัตว์ รวมถึงมีโรงงานผลิตอาหารสัตว์ตั้งอยู่ด้วยเช่นกัน

นอกจากนั้น จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดใหญ่ที่มีประชากรถึง 2.6 ล้านคน จึงมีโรงงานทำขนมปังและอาหารขบเคี้ยวซึ่งผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการในพื้นที่

โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่างๆมีลักษณะที่สอดคล้องกับสถานที่ตั้ง ตลาดสินค้า ขบวนการผลิต และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรตั้งตารางข้างล่างนี้ (ตาราง 4.3-2 และตาราง 4.3-3)

ตาราง 4.3-2 ลักษณะสินค้าเกษตรแปรรูปจำแนกที่ตั้งและตลาดของสินค้าในพื้นที่เป้าหมาย

	พื้นที่เพาะปลูกและที่ตั้งโรงงาน ¹				ทิศทางการผลิตภัณฑ์		
	แหล่งวัตถุดิบเป็นเกณฑ์	ผู้บริโภคนั้นเป็นเกณฑ์	ที่ตั้งโรงงานเป็นเกณฑ์	ความสะดวกในการจัดการเป็นเกณฑ์*	ภายในประเทศ		ส่งออก
					เฉพาะท้องถิ่น*	ท้องถิ่นและเมืองใหญ่	
แปรรูปเนื้อสัตว์	☐	☐				☐	
โรงฆ่าสัตว์		☐			☐		
นม	☐					☐	
นม เนย	☐	☐	☐		☐		
แปรรูปสัตว์น้ำ		☐			☐		
น้ำมันพืช			☐			☐	
ผลไม้ตากแห้งและกระป๋อง	☐	☐				☐	☐
แปรรูปผักและผลไม้ (น้ำผลไม้ อื่นๆ)	☐	☐				☐	
แปรรูปผัก (ซอสพริก อื่นๆ)		☐		☐		☐	☐
มันเส้น	☐						☐
แป้งมันสำปะหลัง			☐	☐			☐
แป้งข้าวเจ้า				☐			☐
กล้วยเดี่ยว		☐			☐	☐	☐
เบเกอรี่		☐			☐		
น้ำตาล	☐						☐
ไอศกรีม	☐				☐		
ข้าวเหนียว ☐ รนหมบเคี้ยว		☐			☐	☐	☐
กุนเชียง		☐				☐	
เค็มกัณฑ์		☐			☐		
แอลกอฮอล์			☐			☐	
น้ำดื่ม		☐			☐		

ที่มา: จากการสำรวจ

¹ ความสะดวกในการจัดการเป็นเกณฑ์ หมายถึง ที่ตั้งโรงงานที่อยู่ระหว่างแหล่งวัตถุดิบและแหล่งผู้บริโภค

หมายถึง ที่มีอยู่ไม่มากนัก

* เฉพาะท้องถิ่น หมายถึงสินค้าส่วนใหญ่ขายภายในจังหวัด

ตาราง 4.3-3 การแปรรูปสินค้าเกษตรตามกระบวนการผลิตและลักษณะของการใช้
ทรัพยากร

	กระบวนการแปรรูป ²			ลักษณะการใช้ทรัพยากร		
	สินค้าเกษตร		อุตสาหกรรม อาหาร	เงินลงทุนสูง	แรงงานเข้มข้น	ระดับปานกลาง
	การแปรรูปขั้นต้น	การแปรรูปขั้นสุดท้าย				
แปรรูปเนื้อ		0				0
โรงฆ่าสัตว์		0			0	
นม		0		0		0
นมเนย		0				0
แปรรูปสัตว์น้ำ		0			0	
น้ำมันพืช		0		0		
ผลไม้ตากแห้งและกระป๋อง		0		0	0	
แปรรูปผักและผลไม้ ☐ น้ำผลไม้ ☐ อื่นๆ ☐		0		0		
แปรรูปผัก ☐ โซสพริก ☐ อื่น ๆ ☐		0				0
มันเส้น	0			0		
แป้งมันสำปะหลัง	0			0		
แป้งข้าวเจ้า	0			0		
กล้วยเด็ยว		0				0
เบเกอรี่		0			0	
น้ำตาล		0		0		
ไอศกรีม		0				0
ข้าวเกรียบ ☐ ขนมขบเคี้ยว		0			0	
อุตสาหกรรม			0	0		
เคมีภัณฑ์			0			0
แอลกอฮอล์		0		0		
น้ำดื่ม			0	0	0	

ที่มา: จากการศึกษา

(2) สภาวะปัจจุบันของอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร และอุตสาหกรรมอาหารรายสาขา

อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อสัตว์ และอุตสาหกรรมนม: ในกรณีที่เนื้อสัตว์ไม่มีการแปรรูป การฆ่าสัตว์จะอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่ที่มีการบริโภค แต่ในกรณีที่มีการแปรรูป เช่นทำเป็นไส้กรอก โรงงานแปรรูปมีแนวโน้มจะตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งวัตถุดิบ

² การแปรรูปขั้นต้น หมายถึงการผลิตสินค้าขั้นกลางจากผลิตผลทางการเกษตร ส่วนการแปรรูปขั้นสุดท้าย หมายถึงการนำเอาผลิตภัณฑ์ขั้นกลางมาทำการผลิตต่อให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป

ในกลุ่มจังหวัดเป้าหมายนั้น มีอุตสาหกรรมนมที่มีชื่อเสียงอยู่ที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ฟาร์มเลี้ยงหมูและโรงงานแปรรูปเนื้อหมูตั้งอยู่ที่จังหวัดบุรีรัมย์ และมีอุตสาหกรรมเลี้ยงไก่และสัตว์ปีกที่มีชื่อเสียงอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง คือ จังหวัดสระบุรี ดังนั้น จึงเกิดความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมในแนวราบ ทำให้มีการเพาะปลูกข้าวโพดและข้าวฟ่างในบริเวณใกล้เคียงเพื่อนำมาเป็นอาหารสัตว์ และมีโรงงานทำอาหารสัตว์ตั้งอยู่ในบริเวณดังกล่าวด้วย สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์นั้น ไม่มีการนำข้าววัตถุดิบจากต่างประเทศแต่ใช้วัตถุดิบจากในท้องถิ่นเช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง และเปลือกมันสำปะหลัง

อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อสัตว์ ได้แก่ การผลิตสินค้าหลายประเภท เช่น ไส้กรอก ของขบเคี้ยวที่ทำมาจากเนื้อหมู ไก่ย่าง และไก่แช่แข็ง เป็นต้น โรงงานเหล่านี้ต้องมีการลงทุนสูงหากต้องการดำเนินงานในเชิงพาณิชย์ การลงทุนส่วนใหญ่จึงเป็นของชาวไทยเชื้อสายจีนหรือกลุ่มบริษัทผู้ผลิตอาหารขนาดใหญ่

อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ : ถึงแม้ว่าจะมีโรงงานแปรรูปปลาน้ำจืดและปลาเลี้ยงเป็นปลาเค็มหรือปลาร้าอยู่บ้าง แต่โรงงานเหล่านี้มักเป็นโรงงานขนาดเล็ก เพราะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนิยมเลี้ยงปลาและส่วนใหญ่จะส่งขายในตลาดภายในพื้นที่โดยไม่มีการแปรรูป

อุตสาหกรรมผลิตน้ำมันเพื่อการบริโภค : มีโรงงานผลิตน้ำมันรำข้าวเพื่อการบริโภคอยู่ในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งนอกจากการบริโภคแล้วผลิตภัณฑ์เศษสิ่งเหลือใช้ดังกล่าวยังใช้เป็นอาหารสัตว์ด้วยเช่นกัน

อุตสาหกรรมแปรรูปผักและผลไม้ : เนื่องจากในเขตพื้นที่จังหวัดเป้าหมายมีการปลูกผักและผลไม้หลายชนิดจึงมีการนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์หลากหลายชนิดด้วยกัน เช่น ผลไม้แห้ง ผลไม้ในน้ำเชื่อม และแยมผลไม้ เป็นต้น

พริกเป็นพืชที่มีการปลูกอยู่ทั่วไปทั่วทั้งประเทศไทย ในจังหวัดนครราชสีมา มีการปลูกพริกในเชิงพาณิชย์ในหลายพื้นที่เช่น ที่อำเภอสีคิ้วและอำเภอด่านขุนทด และมีโรงงานแปรรูปพริกเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องเทศและเครื่องปรุงหลากหลายชนิดอยู่ในบริเวณใกล้เคียงและในจังหวัดชัยภูมิหลายแห่งด้วยกัน

ในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์และเขตจังหวัดสุรินทร์เป็นแหล่งปลูกหัวไชเท้าที่มีชื่อเสียง มีโรงงานขนาดเล็กที่ทำการแปรรูปหัวไชเท้าโดยการบดเป็นผงหรือปรุงรสในแป้ง

รำข้าว และส่งไปจำหน่ายในตลาดในประเทศ และส่งออกภายใต้ระบบการผลิต (Original Equipment Manufacturing)

ที่อำเภอปากช่อง และปักธงชัยในจังหวัดนครราชสีมา มีการปลูกมะม่วง และขนุนเพื่อการค้ามาก และมีโรงงานแปรรูปผลผลิตเหล่านี้เป็นผลไม้แห้งและผลไม้ในน้ำเชื่อม

ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง : เนื่องจากในกลุ่มจังหวัดเป้าหมายมีการปลูกมันสำปะหลังกันอย่างแพร่หลาย และมันดิบจำนวนมากเหล่านี้จำเป็นต้องแปรรูปภายใน 48 ชั่วโมงหลังการเก็บเกี่ยว จึงทำให้มีโรงงานแปรรูปมันสำปะหลังจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่มันสำปะหลังสามารถนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในหลายๆอุตสาหกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับการแปรรูปของผลิตภัณฑ์ที่ทำจากมันสำปะหลังนั้น มันเม็ดส่วนใหญ่ส่งออกไปยังตลาดยุโรปเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ ส่วนแป้งมันสำปะหลังสามารถใช้ผลิต กลูโคส glutamic acid sodium และกาวยาที่ใช้ในงานพิมพ์ นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นแป้งขนมปังได้อีกด้วย ในปัจจุบัน อุตสาหกรรมอาหารที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร การชักจูงอุตสาหกรรมเหล่านี้ให้เข้าไปลงทุนในกลุ่มจังหวัดเป้าหมายจึงเป็นประเด็นหลักที่สำคัญในอนาคต

แป้งข้าวเจ้าและเส้นก๋วยเตี๋ยว : โรงงานผลิตแป้งข้าวเจ้ามักตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ ในขณะที่โรงงานผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวมักตั้งอยู่ใกล้แหล่งที่มีการบริโภค โรงงานทั้ง 2 ประเภทขายสินค้าของตนทั้งในและต่างประเทศ

ในพื้นที่เกิดการสร้างความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมในแนวราบระหว่างข้าวและโรงงานแปรรูปข้าว เช่นโรงงานผลิตแป้งข้าวเหนียวโดยใช้ข้าวเหนียวหักเป็นวัตถุดิบ โรงงานผลิตของขบเคี้ยวจากข้าวเหนียว และโรงงานผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยว

น้ำตาล : อุตสาหกรรมน้ำตาลเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนมากและต้องใช้ระยะเวลาในการผลิตระยะหนึ่งจึงจะสามารถส่งออกได้ โรงงานน้ำตาลมักจะต้องอยู่กลางแหล่งวัตถุดิบหรือแหล่งที่ปลูกอ้อย ผลพลอยได้จากการผลิตน้ำตาลคือขานอ้อย และกากน้ำตาล ขานอ้อยสามารถนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตกระดาษและเชื้อเพลิง และกากสามารถนำไปใช้ผลิตปุ๋ยได้ ในปัจจุบันจังหวัดชัยภูมิมีโรงงานผลิตแผ่นไม้อัดจากขานอ้อยซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุหรือผลพลอยได้จากการผลิตน้ำตาล ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่ควรให้ความสนใจในอนาคต อย่างไรก็ตาม การเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์โดยการพัฒนาเทคโนโลยีการพอกน้ำตาลก็

เป็นสิ่งจำเป็นที่ประเทศไทยควรให้ความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและเพื่อให้ไทยอยู่ในฐานะประเทศผู้ส่งออกน้ำตาลได้ต่อไปในอนาคต

ไอศกรีมและเบเกอรี่ : โรงงานผลิตสินค้าทั้งสองชนิดตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองซึ่งมีผู้บริโภคอาศัยอยู่จำนวนมาก โดยส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กและกระจายอยู่ทั่วไป เพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดส่วนต่างๆ

ข้าวเกรียบและของขบเคี้ยว : โรงงานผลิตสินค้าประเภทนี้มักอยู่ใกล้แหล่งของผู้บริโภค โรงงานผลิตขนมปังกรอบที่ทำจากข้าวมีการส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศต่างๆที่มีชาวจีนอาศัยอยู่ จากการสำรวจพบว่าโรงงานเหล่านี้มีศักยภาพ สามารถขยายการส่งออกสินค้าได้มากกว่านี้หากมีการปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการออกแบบบรรจุภัณฑ์

กลุ่สและส่วนผสมทางเคมี : บริษัทหลายแห่งซึ่งถูกจัดประเภทให้เป็นโรงงานแปรรูปขั้นที่สองมักจะตั้งอยู่ใกล้เขตกรุงเทพมหานคร เพราะกระบวนการผลิตต้องอาศัยทั้งเทคโนโลยีระดับสูงและข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย จึงมีการคาดหวังให้โรงงานที่มีอยู่แล้วในพื้นที่จัดเตรียมแผนธุรกิจที่ดึงดูดใจขึ้น

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ น้ำดื่ม และน้ำแข็ง : มีโรงงานผลิตเหล้าขาวตั้งอยู่ในเขตอำเภอสะตึก จังหวัดบุรีรัมย์ และโรงงานผลิตน้ำดื่มและน้ำแข็งในเขตอำเภอเมือง เนื่องจากตลาดของสินค้าเหล่านี้จะถูกแบ่งตามขนาดของประชากรในพื้นที่ และตลาดค่อนข้างอิ่มตัว จึงไม่สามารถคาดหวังการเติบโตของธุรกิจนี้ได้มากนัก

4.3.1.2 แนวโน้มในอนาคตของอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

(1) แนวโน้มในอนาคตของอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

กลุ่มจังหวัดเป้าหมายมีข้อเสียเปรียบคือมีจำนวนวัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เก็บเกี่ยวได้ในปริมาณจำกัด เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่มีระบบ

ชลประทานในขณะที่พื้นที่ทางการเกษตรที่เหลือเกือบทั้งหมดนั้นต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม พื้นที่ดังกล่าวยังสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรได้อีกมากโดยการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการแปรรูปและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

นอกจากนั้น กลุ่มจังหวัดยังสามารถเชิญชวนให้อุตสาหกรรมอาหารเช่น อุตสาหกรรมผลิตเครื่องดื่มและของขบเคี้ยวเข้ามาลงทุนในกลุ่มจังหวัด เพราะบริษัทเหล่านั้นจะได้รับประโยชน์จากการใช้แรงงานราคาถูกที่มีอยู่มากในพื้นที่ รวมทั้งยังสามารถขอรับการสนับสนุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในเขต 3 ได้เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเงื่อนไขด้านการลงทุนในพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดเป้าหมายยังคงด้อยกว่าเขตอื่นๆ รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจึงควรพิจารณาประเด็นดังกล่าวเพื่อหาหนทางในการดึงดูดนักลงทุนด้วย

อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ใช้ทุนมาก เช่น โรงสีข้าว โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง และโรงงานน้ำตาล มีความจำเป็นที่จะต้องผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น โดยการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการแปรรูป

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมแปรรูปข้าวนั้นสามารถส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวกันของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้าว โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างอุตสาหกรรมแปรรูปข้าวและอุตสาหกรรมที่ใช้ข้าวเป็นวัตถุดิบขึ้นในจังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นเสมือนศูนย์กลางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

ความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุดิบ ผลผลิตทางการเกษตร และอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร แต่ละชนิด

- (ปศุสัตว์ หมู เป็ดไก่) การฆ่าสัตว์ การแปรรูปเนื้อสัตว์ นม ไข่กรอก อาหารสัตว์
  - (ผักและผลไม้) ทอด ผลไม้กระป๋อง การแปรรูปผลไม้ (น้ำผลไม้ ฯลฯ) การแปรรูปผัก (การดองเกลือ ทำน้ำพริก ฯลฯ)
  - (มันสำปะหลัง) มันสำปะหลังแผ่น แป้งมันสำปะหลัง กากโคส
  - (ข้าว) สีข้าว นำมันบริโภค แอลกอฮอล์ แป้งข้าวเจ้า เส้นก๋วยเตี๋ยว ข้าวเกรียบ
  - (อ้อย) น้ำตาล
  - (ปลา) แปรรูปโดยการหมัก ปูรงรสในแป้งรำข้าว
  - (อุตสาหกรรมอาหาร) เบเกอรี่ ไอศกรีม ของขบเคี้ยว ส่วนผสมทางเคมี น้ำดื่ม
- นอกจากนั้น ข้าวหัก รำข้าว เปลือกมันสำปะหลัง น้ำมันรำข้าว เศษผัก ผลไม้ ใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ เบเกอรี่ใช้แป้งมันสำปะหลัง การทำไอศกรีมไข่มวง น้ำตาล ฯลฯ
- ขานอ้อยที่เหลือจากการทำน้ำตาลใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเยื่อกระดาษและแผ่นไม้อัด ส่วนกากใช้ในการทำปุ๋ย

มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรมแปรรูป
ผลิตผลทางการเกษตรที่มีการจ้างแรงงานน้อยกว่า 50 คนหลายแห่งที่มีศักยภาพในการเจริญเติบโตสูงหากมีการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การเปิดตลาดใหม่เช่น การส่งออก และการจัดการ
ด้านการตลาดที่ดี ทั้งนี้เพราะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเหล่านั้นได้สะสมความรู้ทางด้านการ
ทำธุรกิจไว้พอสมควรแล้ว หากมีการดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์กิจการซึ่งรวมอยู่ใน
นโยบายพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจนสามารถชี้ให้เห็นปัญหาด้านการจัดการของ
ธุรกิจที่แต่ละบริษัทประสบอยู่ และหากได้รับความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเหล่านั้นจะสามารถเติบโตต่อไปได้และจะส่งผลดีต่อการพัฒนา
อุตสาหกรรมในภูมิภาคในที่สุด

ในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย มีพื้นที่เพาะปลูกผักและผลไม้กระจายอยู่ทั่วไป
เนื่องจากกระบวนการแปรรูปมีลักษณะที่เอื้อต่อการตั้งโรงงานแปรรูปขนาดเล็กเพื่อแปรรูปผักและ
ผลไม้ การให้การส่งเสริมการดำเนินการของโรงงานแปรรูปขนาดเล็กเหล่านี้ และการจัดทำแผน
พัฒนาที่ทำให้ผู้ผลิตผัก และผลไม้สามารถแปรรูปผลิตผลของตนเองเพื่อจำหน่ายได้นั้นจึงเป็นสิ่ง
จำเป็น

กล่าวคือ คนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในเรื่องเทคนิคการแปรรูปและ
เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง หรือไม่สามารถรักษาแหล่งจำหน่ายสินค้าของตนได้แม้จะมีวัตถุดิบในการ
ผลิตเพียงพอก็ตาม ทำให้คนเหล่านี้มีรายได้ต่ำเพราะจำเป็นต้องขายผลิตผลทางการเกษตรในรูป
ของสดที่ไม่มีการแปรรูป ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมส่งเสริมการเกษตร และกรม
ส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดจำเป็นต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาภูมิ
ภาคโดยการสนับสนุนแผนการพัฒนาในลักษณะดังกล่าวข้างต้น

(2) แนวโน้มในอนาคตของอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและ
อุตสาหกรรมอาหาร ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่

อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อสัตว์ และอุตสาหกรรมนม : แม้โรงงานแปรรูปเนื้อ
สัตว์ และผลิตภัณฑ์นมหลายแห่งจะมีเป้าหมายในการจำหน่ายเพียงแคตลาดภายในประเทศเท่า
นั้น แต่หากได้รับการส่งเสริมให้มีการนำเอาเทคโนโลยีการแปรรูปที่สูงขึ้นมาใช้ โรงงานเหล่านี้ก็
สามารถเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ของตนและสามารถขยายตลาดออกไปได้อีก

ในปัจจุบัน อุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์นมมีการกระจุกตัวกันในบริเวณอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา นโยบายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมเหล่านี้ นอกจากนี้ นมผงและน้ำนมดิบที่มีราคาแตกต่างกันมาก ภาครัฐจึงจำเป็นต้องมีนโยบายเพื่อปกป้องและส่งเสริมให้อุตสาหกรรมนมในประเทศเติบโตได้เช่นกัน

อุตสาหกรรมผลิตน้ำมันรำข้าวเพื่อการบริโภค : เนื่องจากอุตสาหกรรมนี้เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้าว ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อการใช้ประโยชน์จากผลพลอยได้ของข้าวซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในอุตสาหกรรมนี้

อุตสาหกรรมแปรรูปผักและผลไม้ : โรงงานจำนวนมากในอุตสาหกรรมนี้เป็นโรงงานขนาดเล็กจึงสามารถจะพัฒนาได้อีกมากในหลายด้าน เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและการตลาด และเนื่องจากโรงงานเหล่านี้มักจะต้องอยู่ในพื้นที่ที่มีวัตถุดิบจึงนับได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญในแง่การส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาค

ในเขตจังหวัดนครราชสีมาบริษัทแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของต่างชาติเข้ามาสร้างโรงงานผลิตสินค้าคุณภาพสูงเพื่อการส่งออกโดยใช้แรงงานราคาถูกในพื้นที่และมีการควบคุมทางด้านความสะอาดที่ดี และเหตุผลหลักที่บริษัทเหล่านี้เลือกสร้างโรงงานในกลุ่มจังหวัดเป้าหมายคือการได้รับสิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ในเขต 3 ดังนั้น จึงสามารถคาดหวังได้ว่าจะมีการตั้งโรงงานของบริษัทประเภทเดียวกันอีกในอนาคต

ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง : เนื่องจากมีความเป็นห่วงว่าปริมาณการส่งออกมันเม็ด และแป้งมันสำปะหลังมีแนวโน้มจะลดลง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ใช้แป้งมันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบจึงนับเป็นเรื่องเร่งด่วน ดังนั้น รัฐบาลจึงรับหน้าที่ในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น กลูโคส glutamic acid sodium และกาวยาที่ใช้ในการพิมพ์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากอุตสาหกรรมอาหารที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงต้องการตั้งโรงงานอยู่ในบริเวณใกล้กรุงเทพมหานครเพราะสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีล่าสุดและข้อมูลข่าวสารได้ง่ายกว่า หากมีการแก้ไขข้อเสียเปรียบดังกล่าวของกลุ่มจังหวัดเป้าหมายและมีการให้สิ่งจูงใจที่เพียงพออุตสาหกรรมอาหารที่ใช้เทคโนโลยีสูงเหล่านี้ อาจพิจารณาย้ายโรงงานไปสู่พื้นที่ในกลุ่มจังหวัดเป้าหมายได้

โรงงานเส้นก๋วยเตี๋ยวและโรงงานข้าวเกรียบ : เนื่องจากข้าวเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยจึงมีโรงงานผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวและขนมปังกรอบที่ทำจากข้าวจำนวนมาก ส่วนมากเป็นโรงงานขนาดเล็กที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในบริเวณใกล้เคียง หากมีการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและบรรจุภัณฑ์ โรงงานเหล่านี้จะสามารถขยายตลาดออกไปได้อีกมากทั้งในและต่างประเทศ

น้ำตาล : ทรายดิบที่ยังสามารถส่งออกได้ อุตสาหกรรมผลิตน้ำตาลก็จะสามารถอยู่รอดได้ อย่างไรก็ตาม การนำเข้าวัสดุที่เหลือจากการผลิตน้ำตาล ได้แก่ ชานอ้อยและกากน้ำตาลมาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงก็เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณา ชานอ้อยนั้นสามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเยื่อกระดาษและเชื้อเพลิงได้ และในปัจจุบันจังหวัดชัยภูมิมีโรงงานผลิตแผ่นไม้อัดจากชานอ้อย นอกจากนั้น กากสามารถนำไปใช้ผลิตปุ๋ยได้ อย่างไรก็ตาม วิธีการนำเอาเศษวัสดุหรือผลพลอยได้จากการผลิตน้ำตาลมาใช้ประโยชน์นั้นยังมีค่อนข้างจำกัด การหาวิธีการในการใช้ผลพลอยได้นี้ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดจึงประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไป นอกจากนั้น การเพิ่มมูลค่าเพิ่มโดยการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตน้ำตาลก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพิจารณาเพราะจะทำให้ประเทศไทยสามารถเป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำตาลต่อไปได้

ไอศกรีม เบเกอรี่ และเครื่องดื่ม นั้นจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับขนาดของประชากร จึงเป็นการยากที่จะคาดหวังให้เกิดการเติบโตของอุตสาหกรรมนี้ในอนาคตอันใกล้

(3) การพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารใหม่ในพื้นที่จังหวัดเป้าหมาย

ชาใบหม่อน : วัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยในการเลี้ยงไหมด้วยใบหม่อนเพื่อนำเอาเส้นไหมมาผลิตเป็นเสื้อผ้ายังคงมีอยู่ อย่างไรก็ตาม แม้ในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ผ้าไหมราคาถูกจากประเทศจีนและลาวส่งออกมาจำหน่ายในตลาดโลกค่อนข้างมาก จนทำให้อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นเช่นนี้เริ่มสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน ใบหม่อนยังเป็นวัตถุดิบที่สามารถนำมาใช้ในการผลิตชาซึ่งมีผลในการลดระดับคลอเรสเตอรอลในเลือด สรรพคุณดังกล่าวทำให้การผลิตชาใบหม่อนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคตหากมีการประชาสัมพันธ์และกิจกรรมส่งเสริมการตลาดที่ดี ชาใบหม่อนก็สามารถเป็นสินค้าส่งออกไปยังประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งประชาชนใส่ใจในการรักษาสุขภาพได้

ปอกระเจา : ในอดีตในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีการเพาะปลูกปอเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตกระสอบข้าวสารและเยื่อกระดาษ จนกระทั่งการปลูกมันสำปะหลังเริ่มเป็นที่นิยมในเวลาต่อมา

การขาดแคลนเศษไม้ที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตกระดาษจะเกิดขึ้นแน่นอนเพราะการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ของการบริโภคกระดาษในอนาคตจะทำให้อุปสงค์ของวัตถุดิบเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ประเทศที่พัฒนาแล้วจึงทำการวิจัยเพื่อนำเอาปอมาใช้ผลิตเยื่อกระดาษอีกครั้ง และได้มีการพิสูจน์ทางวิชาการแล้วว่าปอมีผลในการทำให้อากาศบริสุทธิ์ขึ้น เนื่องจากปอสามารถดูดซับสารคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศได้มากกว่าไม้แดง (Redwood) ถึง 5 เท่า และยังมีผลในการทำให้น้ำสะอาดขึ้น เพราะปอสามารถดูดซับสารฟอสฟอรัสและไนโตรเจนในน้ำได้จำนวนมาก ปอจึงได้รับความสนใจอย่างมากในฐานะที่เป็นพืชที่ช่วยรักษาสภาพแวดล้อม

เนื่องจากปอกระเจาเป็นพืชที่ไม่ต้องการน้ำมากจึงเป็นพืชที่เหมาะสมกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ในการสร้างอุตสาหกรรมที่ใช้ปอเป็นวัตถุดิบในภูมิภาคนี้

การใช้เมล็ดมะขามทางการแพทย์ : มะขามเป็นผลไม้ที่ได้รับความนิยมและมีการปลูกกันมากทั่วทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ในมะขามหนึ่งฝักจะมีเมล็ดมะขาม 3-5 เม็ด ซึ่งเมล็ดมะขามเหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นยาจีนได้ ในปัจจุบัน ไม่มีการนำเอาเมล็ดมะขามมาใช้ประโยชน์กันอย่างจริงจัง การริเริ่มโครงการนำร่องในการนำเอาเมล็ดมะขามมาใช้ประโยชน์จึงเป็นโครงการที่น่าสนใจสำหรับกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

4.3.2 อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์

4.3.2.1 ผลกระทบของวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์

อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยประกอบขึ้นด้วยหลายรูปแบบ ซึ่งอาจจะแบ่งอย่างกว้างๆ เป็น 3 ประเภท คือ ผู้ผลิตเพื่อการส่งออก ผู้ผลิตเพื่อตลาดภายใน และผู้ผลิตท้องถิ่น จนกระทั่งถึงปลายปี 2533 ธุรกิจที่มีอยู่เป็นส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่ใช้แรงงานจำนวนมาก ในปี 2533 มีการเพิ่มขึ้นของธุรกิจที่ใช้เครื่องจักรมาก ซึ่งมีบริษัทต่างชาติเป็นผู้นำ ปัจจุบันมีบริษัทต่างชาติอยู่ในธุรกิจนี้จำนวนมาก โดยเฉพาะบริษัทญี่ปุ่น ซึ่งมีส่วนแบ่ง

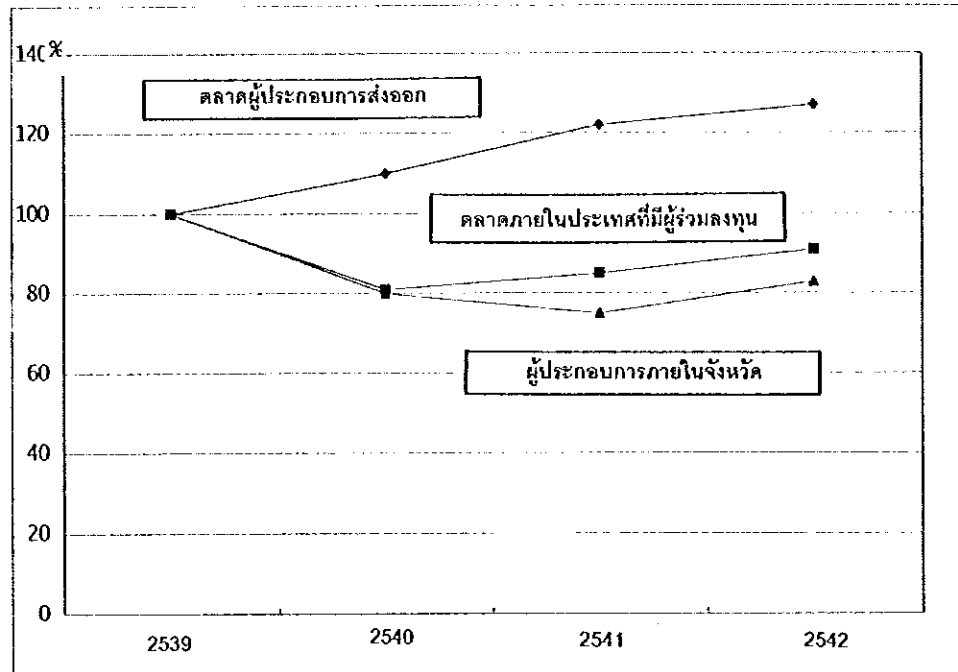
ของการผลิตที่สูง ตัวเลขสถิติแสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตเพื่อการส่งออกมีจำนวนการผลิตที่สูงกว่าผู้ผลิตเพื่อตลาดภายใน และผู้ผลิตท้องถิ่นอยู่เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับปริมาณการผลิตที่สูงจะพบว่าจีนส่วนที่จัดซื้อในประเทศนั้นน้อยมาก ด้วยเหตุนี้ ผู้ผลิตจึงมีหน้าที่เป็นเพียงผู้ประกอบชิ้นส่วนที่นำเข้า และส่งออกผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป แทนที่จะเป็นผู้ดำเนินการกระบวนการธุรกิจที่ซับซ้อน ตั้งแต่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปจนถึงการจัดซื้อ

ระหว่างการสำรวจ คณะผู้ทำการศึกษาได้เข้าเยี่ยมชมกิจการของผู้ประกอบการ 10 รายในกรุงเทพฯ และ 7 รายใน จังหวัดนครราชสีมา ในจำนวนนี้ 11 รายเป็นผู้ผลิตเพื่อการส่งออก 4 รายเป็นผู้ผลิตเพื่อตลาดภายใน และอีก 2 รายเป็นผู้ผลิตท้องถิ่น ควรกล่าวไว้ด้วยว่าไม่มีผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในจังหวัดอื่นๆที่ทำการศึกษา ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และ จังหวัดชัยภูมิ

(1) แนวโน้มการตลาด

วิกฤตเศรษฐกิจซึ่งเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 มีผลกระทบที่แตกต่างกันต่อธุรกิจแต่ละประเภท รูป 4.3-1 แสดงแนวโน้มการขายของ 17 บริษัทที่คณะผู้ทำการศึกษาได้เข้าเยี่ยมชม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ผู้ผลิตเพื่อตลาดภายในและผู้ผลิตท้องถิ่นได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน (รวมถึง ทีวี ตู้เย็น และเครื่องซักผ้า) ในปี พ.ศ. 2540 ลดลงไปอยู่ที่ 50% ของระดับสูงสุดในระหว่างปี พ.ศ. 2533 ถึง 2536 ถึงแม้ตัวเลขการขายจะแสดงถึงการฟื้นตัวในปี พ.ศ. 2541 และ 2542 แต่ก็ยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าในช่วงที่เศรษฐกิจเฟื่องฟูอยู่เป็นอันมาก ในทางกลับกัน ผู้ผลิตเพื่อการส่งออกมีการเพิ่มยอดขายทุกปีซึ่งเป็นผลมาจากการลดค่าของเงินบาท

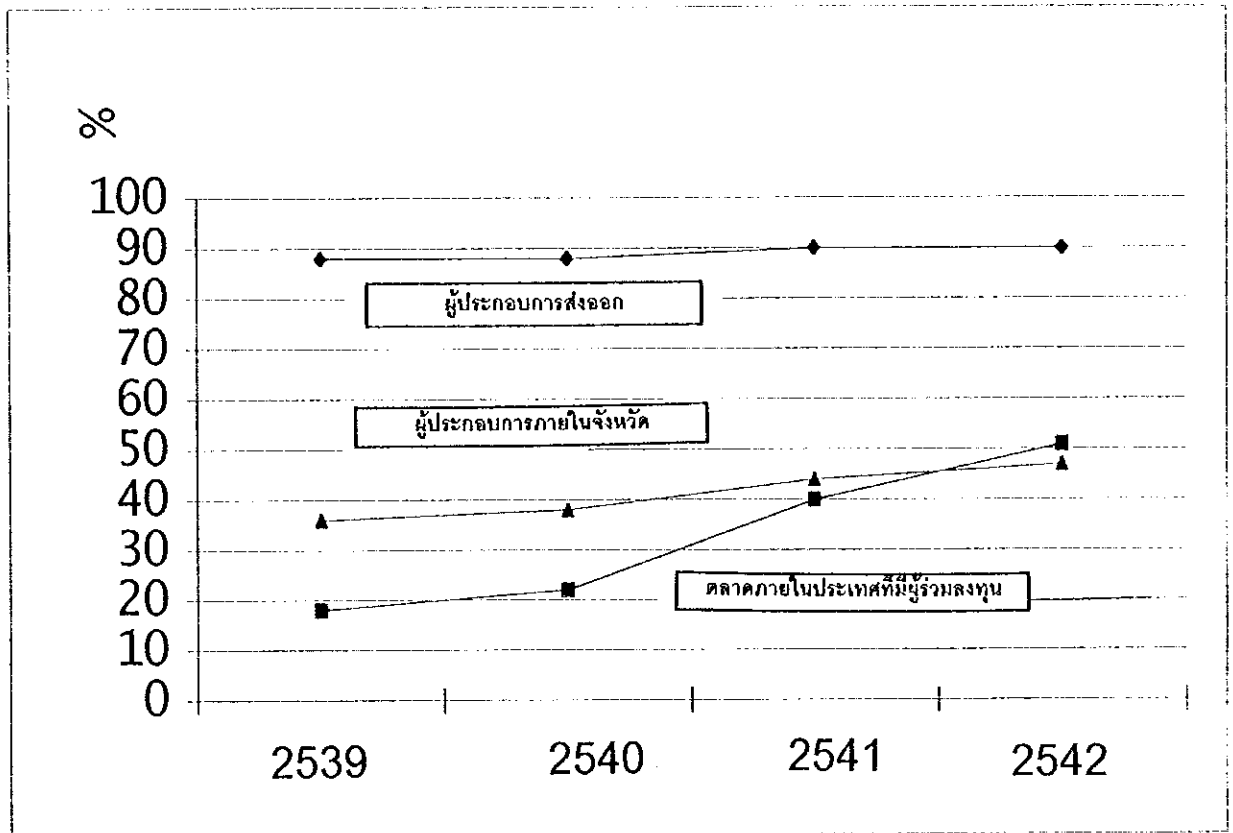
แผนภาพ 4.3-1 แนวโน้มยอดขาย (ปี พ.ศ. 2539-2542)
(ปี พ.ศ. 2539 เป็นปีฐาน เท่ากับ 100%)

(2) การเปลี่ยนกลยุทธ์หลังวิกฤตเศรษฐกิจ

อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ ภายหลังจากที่ขึ้นสู่จุดสูงสุดในช่วงปี พ.ศ.2533 ถึง 2538 ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมธุรกิจครั้งสำคัญ ภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 และการลดค่าของเงินบาทที่เป็นผลตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ผลิตเพื่อตลาดภายในต้องพบกับความยากลำบากจากยอดขายที่ลดลงอย่างมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ขายชิ้นส่วนและวัตถุดิบ และบริษัทเหล่านี้กำลังเผชิญกับจุดหักเหหลังจากปีของความเฟื่องฟู ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีปฏิกิริยาต่อวิกฤตการณ์ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายเศรษฐกิจในการลดค่าเงินบาทโดยการเพิ่มการผลิตเพื่อการส่งออกและเพื่อความพยายามที่จะฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากผู้ผลิตเพื่อตลาดภายในและผู้ผลิตท้องถิ่นไม่สามารถคาดหวังให้ธุรกิจฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว บริษัทเหล่านี้พยายามขยับตลาดภายในที่หดตัวอย่างมากด้วยการเพิ่มการส่งออก ด้วยเหตุนี้ บริษัทเหล่านี้จึงหันกลยุทธ์ไปมุ่งที่ธุรกิจส่งออก รูป 4.3-2 แสดงแนวโน้มของการส่งออกของผู้ประกอบการแต่ละประเภท

รูป 4.3-2 การเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกเทียบกับยอดขายทั้งหมด

เป็นที่สังเกตว่าผู้ผลิตท้องถิ่นบางรายได้ให้ความสำคัญกับการส่งออกมากขึ้นซึ่งทำให้ออดขายเพิ่มขึ้นมากกว่า 20% เนื่องจากการลดค่าของเงินบาท ในอีกด้านหนึ่ง บริษัทที่ยังคงผลิตเพื่อตลาดภายในจะมีออดขายลดลงเป็นสัดส่วนกับภาวะถดถอยของเศรษฐกิจโดยรวมเพื่อที่จะแยกตัวออกจากภาวะถดถอย บริษัทเหล่านี้จะต้องพึ่งพาส่งออกเพื่อใช้เป็นแหล่งในการขยายตัว

นอกจากนี้ ยังพบว่าแนวโน้มเช่นเดียวกันนี้เกิดขึ้นกับบริษัทญี่ปุ่นที่ผลิตเพื่อส่งออก และบริษัทที่ผลิตเพื่อตลาดภายใน ไม่พบว่ามี ความแตกต่างที่มีสาระสำคัญระหว่างบริษัทต่างประเทศและบริษัทของคนไทย นอกจากนี้ข้อเท็จจริงที่ว่า บริษัทต่างประเทศมีวิธียุทธศาสตร์ตลาดภายในที่หันไปด้วยความช่วยเหลือจากบริษัทแม่โดยการโอนการผลิตเพื่อการส่งออกให้กับบริษัทลูก

4.3.2.2 ช่องทางในอนาคตสำหรับอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

(1) ผู้ผลิตเพื่อการส่งออก

วิกฤตการณ์เศรษฐกิจ และการลดค่าเงินบาทช่วยผลักดันให้ผู้ผลิตเพื่อการส่งออกเพิ่มผลผลิตและเสริมสร้างฐานะของบริษัทเหล่านี้ให้เป็นฐานของการผลิตเพื่อการส่งออกของภูมิภาค บริษัทญี่ปุ่นย้ายการผลิตจากมาเลเซีย และญี่ปุ่นมาที่ประเทศไทยมากขึ้น และปริมาณการผลิตก็เพิ่มขึ้นอย่างมาก แต่กระนั้นก็ตาม บริษัทร่วมทุนไทย-ญี่ปุ่นโดยทั่วไปแล้วจะอยู่ภายใต้การควบคุมโดยตรงของบริษัทแม่ในญี่ปุ่น ซึ่งเป็นผู้วางแผนการตลาด ตั้งราคา จัดหาวัสดุ และชิ้นส่วน และตรวจสอบคุณภาพของวัสดุที่จัดหาภายในประเทศ ด้วยเหตุนี้ บริษัทลูกจึงจัดซื้อวัสดุภายในประเทศน้อยมาก เช่นวัสดุเพื่อการบรรจุภัณฑ์และสิ่งพิมพ์ และมีความสัมพันธ์ทางการค้ากับบริษัทผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วนในประเทศน้อยมาก ผู้ผลิตเพื่อการส่งออกจำนวนมากมีความรู้สึกที่ผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วนในประเทศไม่สามารถตอบสนองความต้องการในด้านคุณภาพ กำหนดการจัดส่ง และราคา ดังนั้น เพื่อที่จะส่งเสริมให้ผู้ผลิตเพื่อการส่งออกสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้นภายในประเทศ จึงจำเป็นต้องพัฒนาผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วนขนาดเล็ก และขนาดกลาง ให้เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนที่มีความชำนาญสูงที่จะสามารถแข่งขันกับชิ้นส่วนนำเข้าได้

(2) ผู้ผลิตเพื่อตลาดภายในประเทศ

บริษัทต่างชาติที่ผลิตเพื่อตลาดภายในประเทศได้มีการหันเหความสนใจไปที่ตลาดต่างประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับการลดค่าเงินบาทบริษัทเหล่านี้จำนวนมากเริ่มเข้ามาประกอบกิจการในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 ซึ่งผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า เป็นเวลามากกว่า 3 ทศวรรษที่บริษัทเหล่านี้ได้สร้างความสัมพันธ์กับบริษัทท้องถิ่นจำนวนมาก ด้วยการใช้นิติสัมพันธ์ภายในประเทศมากกว่า 70% จนกระทั่งเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 บริษัทเหล่านี้เติบโตขึ้นมาจากความต้องการภายในประเทศที่สูง สร้างความสัมพันธ์อันดีกับบริษัทท้องถิ่น และนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาโดยการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค เมื่อบริษัทเหล่านี้หันไปให้ความสนใจตลาดต่างประเทศ บริษัทเหล่านี้ก็ต้องจัดหาชิ้นส่วนที่มีคุณภาพสูงขึ้นจากบริษัทผลิตชิ้นส่วนที่มีอยู่เดิมและตั้งใจที่จะพัฒนาระบบการสนับสนุนให้บริษัทเหล่านี้พร้อมทั้งสร้างความสัมพันธ์ใหม่ๆ

(3) ผู้ผลิตท้องถิ่น

มีบริษัทผู้ผลิตท้องถิ่นน้อยรายที่ส่งออกผลิตภัณฑ์ของตนเอง ผู้ผลิตขนาดเล็ก และขนาดกลางขายผลิตภัณฑ์ให้กับผู้ใช้ภายในประเทศด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1) ผู้ผลิตเหล่านี้สามารถผลิตได้เพียงเฉพาะชิ้นส่วนที่ใช้กับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ ยังไม่สามารถผลิตชิ้นส่วนที่ได้มาตรฐานอุตสาหกรรมสำหรับตลาดต่างประเทศ และผู้ผลิตเหล่านี้ก็ไม่มีความรู้หรือความสามารถในการผลิตเพื่อจะให้ได้รับหนังสือรับรองคุณภาพตามมาตรฐานนั้นๆ

2) ผู้ผลิตเหล่านี้จะเป็นผู้รับจ้างผลิตตามแบบและรายละเอียดที่ลูกค้าส่งมาให้เป็นส่วนใหญ่ และไม่ได้พัฒนาหรือดัดแปลงผลิตภัณฑ์ด้วยตนเอง

3) ไม่มีเครื่องหมายการค้าที่เป็นของอุตสาหกรรมไทยเอง จึงไม่มีการศึกษาผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งในตลาดนานาชาติ

4) ผู้ผลิตท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความสามารถในการผลิตแต่ไม่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการตลาดที่จำเป็นสำหรับการหาตลาดใหม่ๆ ถึงแม้ว่าจะมีราคาที่แข่งขันกับตลาดได้

แม้กระนั้นก็ตาม ประมาณร้อยละ 30 ของผู้ผลิตท้องถิ่นก็พยายามอย่างยิ่ง และประสบความสำเร็จในการขายผลิตภัณฑ์ให้กับบริษัทต่างชาติที่ดำเนินงานในประเทศไทย ผู้ผลิตเหล่านี้มียอดขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ต่อปี และทำให้ช่องว่างระหว่างผู้ผลิตเหล่านี้กับผู้ผลิตที่มีได้เลือก หรือไม่มีความสามารถที่จะเลือกกลยุทธ์การส่งออกมากยิ่งขึ้น บริษัทเหล่านี้ส่วนใหญ่จะอยู่ภายใต้การจัดการของเจ้าของที่สามารถจะตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว และสามารถตอบสนองความต้องการจากลูกค้าต่างประเทศซึ่งรวมถึง เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และได้หวัน

4.3.2.3 ภาพรวมและช่องทางในอนาคตของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและ อิเล็กทรอนิกส์ใน จังหวัดนครราชสีมา

(1) สถานะในปัจจุบัน

ในจังหวัดนครราชสีมา ผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ชั้นนำ เช่น เจวีซี (JVC) ซีเกรท (Seagate) และ โอเรียน (Orion) ได้เปิดดำเนินธุรกิจ และอุตสาหกรรมสนับสนุนที่จะให้บริการแก่บริษัทเหล่านี้ก็เริ่มจะเกิดขึ้น บริเวณที่มีอุตสาหกรรมนี้อยู่อย่างหนาแน่น ได้แก่เขตอุตสาหกรรมสุรนารี ที่นี้มีผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 13 ราย (ส่วนใหญ่เป็น

บริษัทญี่ปุ่น) เปิดดำเนินการ มีบริษัทผู้ขายวัสดุและชิ้นส่วนซึ่งรวมทั้ง นิปปอน (Nippo) (ชิ้นส่วนที่ได้จากการขึ้นรูปในแม่พิมพ์) Saian (แม่พิมพ์) และ APTS และ Toyonaga (ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์) กระบวนการนี้เริ่มต้นโดยผู้ผลิต ติดตามมาด้วยผู้ค้าวัสดุและชิ้นส่วนซึ่งอาจมาจากญี่ปุ่นหรือกรุงเทพฯ ที่มาจัดตั้งระบบจำหน่ายชิ้นส่วนเพื่อให้การจัดหาในท้องถิ่นเป็นไปได้ ผู้จำหน่ายชิ้นส่วนจะตั้งโรงงานอยู่ใกล้กับผู้ผลิตเพื่อการส่งออกเพราะผู้ผลิตเพื่อการส่งออกต้องการให้มีการจัดส่งบ่อยครั้ง (วันละ 2 ครั้ง)

(2) ประเด็นปัญหา

ในปัจจุบันมีผู้ผลิตเพื่อการส่งออกที่มีเทคโนโลยีสูงตามมาตรฐานของอุตสาหกรรมดำเนินธุรกิจอยู่ในจังหวัด และมีผู้จำหน่ายชิ้นส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้น เช่น ชิ้นส่วนจากการขึ้นรูป และโรงพิมพ์ แต่กระนั้นก็ตาม จำนวนผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วนยังนับว่ามีน้อยและต้องมีความพยายามที่จะชักจูงให้มีผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วนชนิดต่างๆ มากเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีฐานผู้ค้าวัสดุและชิ้นส่วนที่กว้างขวาง จังหวัดนครราชสีมา มีผู้ผลิตที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงอยู่มาก และสามารถเติบโตขึ้นเป็นฐานการผลิตที่มีเทคโนโลยีสูงสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านเทียบเท่ากรุงเทพฯ และปริมณฑล ประเด็นสำคัญที่อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดกำลังเผชิญอยู่สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) จำนวนผู้ผลิตรายใหญ่ที่ประกอบธุรกิจในจังหวัดยังมีน้อย และผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วน ส่วนใหญ่มาจากต่างถิ่นเพราะผู้จำหน่ายฯ เหล่านี้จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องการจัดส่งที่เคร่งครัด (วันละ 2 ครั้ง) ด้วยเหตุนี้ การรวมตัวของอุตสาหกรรมที่เป็นอยู่จึงมีรูปแบบที่เป็นปกติทั่วไป กล่าวคือผู้ผลิตเริ่มต้นธุรกิจก่อน และผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วนตามมาเพื่อให้บริการแก่ลูกค้า ผู้ผลิตเหล่านี้ประสบปัญหายุ่งยากในการฝึกอบรมพนักงานฝ่ายผลิต ซึ่งต้องใช้เวลา 2 ถึง 3 ปีนับจากเริ่มเปิดโรงงาน ในปัจจุบัน โรงงานมีค่าใช้จ่ายที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการฝึกอบรมพนักงานซึ่งเป็นชาวชนบทที่มีความคุ้นเคยกับวิถีชีวิตแบบตามสบายในชุมชนเกษตรกรรม เพื่อให้คนเหล่านี้สามารถทำงานในสายการผลิตซึ่งมีการบริหารเวลาอย่างเคร่งครัด อย่างไรก็ตาม หากจังหวัดต้องการดึงดูดให้มีโรงงานมาตั้งมากขึ้น และสร้างฐานอุตสาหกรรม จังหวัดจะต้องให้การศึกษากับคนในท้องถิ่นให้มีความพร้อมในการเข้าทำงานในโรงงานสมัยใหม่ที่จริงแล้ว ส่วนราชการในจังหวัดจะต้องร่วมมือกับประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาแรงงานเพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของจังหวัด และสามารถตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมที่ดำเนินธุรกิจอยู่ในท้องถิ่นของตน

2) ในนิคมอุตสาหกรรม ไฟฟ้าดับเกิดขึ้นหลายครั้งในหนึ่งปี ไฟฟ้าดับทำให้เกิดของเสียขึ้นในผลิตภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่นเดียวกัน ระบบคมนาคมสำหรับข้อมูลยังเชื่อถือไม่ได้ เนื่องจากบริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่มีให้บริการในทุกพื้นที่

3) ในขณะที่ความรู้ความสามารถในการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงจะสามารถถ่ายทอดได้ด้วยการฝึกอบรมในการทำงานจริง แต่คนงานก็ควรจะได้รับ การฝึกอบรมทางอาชีวะขั้นพื้นฐานเพื่อให้มีทักษะขั้นพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการฝึกอบรมขั้นสูงต่อไป ได้มีการเรียกร้องให้มีการก่อตั้งศูนย์ฝึกอบรมอาชีวะประจำท้องถิ่นโดยอุตสาหกรรมต่างๆ รวมทั้งอุตสาหกรรมไฟฟ้า เครื่องจักรกล การตัดเย็บ และงานไม้

4) ฐานของผู้จำหน่ายวัสดุและชิ้นส่วนยังมีอยู่ค่อนข้างจำกัด และยังไม่สามารถให้บริการที่จำเป็นหลายอย่าง เช่นงานซบโลหะหลังจากการตบแต่งชิ้นงาน ซึ่งจะต้องส่งไปทำที่กรุงเทพฯ ทำให้มีค่าใช้จ่ายและเสียเวลามากขึ้น ควรจะต้องมีโรงงานอย่างน้อย 1 แห่งที่สามารถให้บริการในแต่ละขั้นตอนของการผลิตได้ เพื่อให้กระบวนการผลิตทั้งหมดสามารถทำได้ในท้องถิ่น ควรจะต้องมีความพยายามในการดึงดูดอุตสาหกรรมและให้การสนับสนุนแก่ผู้ผลิตท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาาระบบจำหน่ายชิ้นส่วนที่สมบูรณ์แบบและการมีอุตสาหกรรมสนับสนุนที่ครบวงจร

5) ควรจัดให้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยรวมของจังหวัดโดยการรณรงค์ต่างๆไปเพื่อเป็นการแนะนำและสร้างภาพในทางบวกให้กับอุตสาหกรรมในท้องถิ่นแทนที่จะจัดกิจกรรมทางการตลาดโดยแต่ละบริษัท ผู้ประกอบการหลายรายกล่าวถึงความต้องการทางด้านการตลาด แต่ผู้ประกอบการเหล่านี้ไม่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการขยายตลาด ควรจัดให้มีองค์กรกลางที่จะทำหน้าที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมในท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมของการพัฒนาอุตสาหกรรมของทั้งจังหวัด

4.3.3 อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

4.3.3.1 สภาวะปัจจุบันของอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

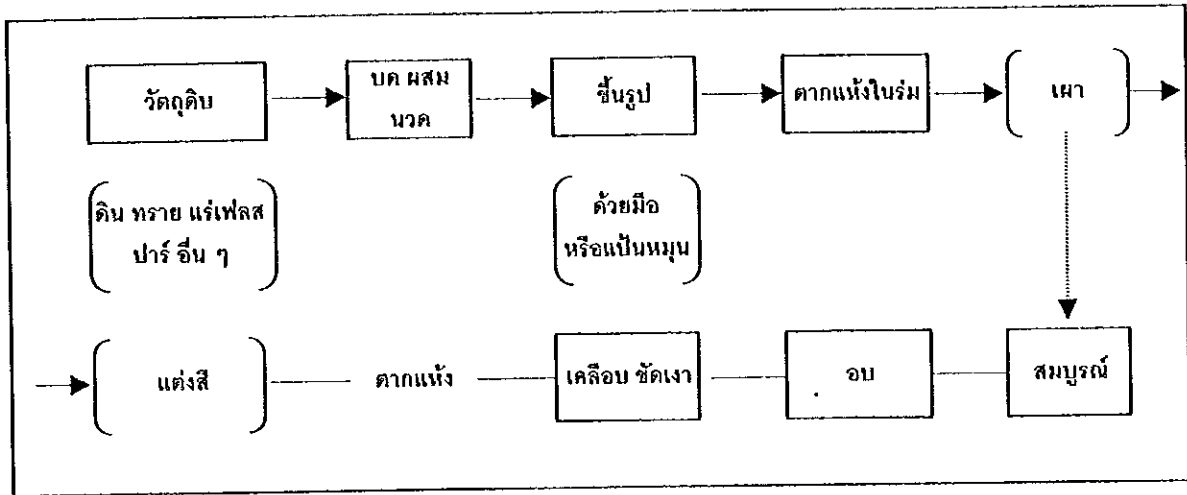
หมู่บ้านด่านเกวียนในจังหวัดนครราชสีมาเป็นที่รู้จักกันมานานในเรื่องของการเป็นศูนย์กลางการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ในปัจจุบันมีร้านเครื่องปั้นดินเผาอยู่ประมาณ 70 ร้าน

ซึ่งร้านส่วนใหญ่เป็นขนาดเล็กแต่จะดำเนินการตั้งแต่การปั้นจนถึงการขาย แต่เดิมนั้นจะผลิตสินค้าเครื่องปั้นดินเผาที่ใช้ในครัวเรือนเช่น โอ่งน้ำและครกดิน (ส้มตำ) ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2523 จังหวัดได้รณรงค์มาตรการการลดการเคลื่อนย้ายประชากรร่วมกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าร้านเครื่องปั้นดินเผาเป็นตลาดใหม่และสินค้าของร้านเครื่องปั้นดินเผาก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดจากจุดนี้ ทุกวันนี้ผู้ผลิตจะขายสินค้าเครื่องปั้นดินเผาหลายประเภทตลอดแนวถนนซึ่งสินค้านั้นมีทั้ง สินค้าตกแต่งสวน หม้อ และแจกันที่ออกแบบในลักษณะของใบไม้และของตกแต่งซึ่งมีรูปร่างต่าง ๆ กันไปทั้งรูปสัตว์และสิ่งของอื่น ๆ แต่เครื่องปั้นดินเผาในโคราชทำมาจากดินสีน้ำตาลที่มีส่วนผสมของแร่เหล็กมากและการเผา ก็เป็นการเผาในเตาอบอุโมงค์รูปแมลงปอง สินค้าหลักนั้นได้แก่หม้อและเหยือกที่มีขนาดใหญ่ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เมตร

เนื่องจากดินที่ใช้ผลิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนประกอบของแร่เหล็กเครื่องปั้นดินเผาจึงต้องถูกเผาไฟดำ(อุณหภูมิประมาณ 700-800 องศาเซลเซียส โดยการเผาด้วยฟืน เมื่อเผาแล้วมันก็จะกลายเป็นสีดำมันราวคล้ายกับเครื่องเคลือบ Nanban ในประเทศญี่ปุ่น (กระเบื้องไม้เคลือบเริ่มในช่วงระหว่างยุค Momoyama (ในช่วงท้ายของศตวรรษที่ 16) ในด้านเกวียนร้านเครื่องปั้นดินเผาทำผลิตภัณฑ์หล่อหินทรายเลียนแบบปฏิมากรรมเขมร ผลิตภัณฑ์หล่อหินทรายเหล่านี้ทำจากการผสมส่วนผสมดินโคลนลงในแม่พิมพ์เรซินนิ่มและปล่อยให้แห้งบนชั้นตาก การใช้แม่พิมพ์ทำให้ได้สินค้าในปริมาณมาก

ผู้ผลิตได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ด้วยการนำใบไม้มาติดกาวลงไปเพื่อประดับเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งมีการนำแสดงการออกแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายนี้ในเวปไซด์ สินค้าแต่ละชนิดจะมีลักษณะเฉพาะตัวและทำโดยช่างผู้ญิงที่ได้จบมาจากวิทยาลัยศิลปะในสหรัฐอเมริกา หล่อนเป็นที่ยอมรับและได้ถูกเชิญไปร่วมในการสัมมนาหลายที่ นี่เป็นเพียงตัวอย่างเพียงเล็กน้อยที่แนะนำให้เห็นถึงแนวทางของความเป็นที่ต้องการของอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

กระบวนการผลิตของร้านเครื่องปั้นดินเผาตามเกี่ยวยนแสดงดังรูปต่อไปนี้

จะสังเกตเห็นว่าสินค้าที่ผลิตขึ้นโดยไม่มีกรเพิ่มแบบจะมีขั้นตอนสั้นกว่า (แสดงโดยเส้นประ) และสินค้าที่ไม่เคลือบจะมีเป็นจำนวนมาก

4.3.3.2 ความก้าวหน้าในอนาคตของอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

ผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาในด้านเกี่ยวยนประสบปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพ โดยเฉพาะเหยือกใบใหญ่ที่จะแตกในกระบวนการเผาและมักจะแตกในระหว่างการขนส่งเพื่อการส่งออก อัตราของการเสียหายมีประมาณร้อยละ 20 ถึง 30 ดังนั้นอัตราที่ขายได้จะคงเหลือประมาณร้อยละ 70 และ 80 มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องในการผลิตที่ไม่สมบูรณ์ ทั้งการผสม การขึ้นรูป อุณหภูมิในการเผา ขนาดของเตาเผา และเป็นการยากที่ร้านเครื่องปั้นดินเผาท้องถิ่นจะแก้ไขได้

พวกเขาเคยให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านอื่น ๆ เข้ามาช่วย แต่ก็แก้ไขอะไรไม่ได้มากนักเนื่องจากลักษณะพิเศษทางท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งจะต้องรับผิดชอบหากมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการคิดประดิษฐ์อะไรขึ้นมาใหม่ได้ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าที่ไม่ได้รับความเสียหายนั้นหมายถึงผลกำไรที่เพิ่มขึ้นจึงควรที่จะจัดอันดับของการเพิ่มของมูลค่าสินค้าที่ไม่ได้รับความเสียหายนี้ไว้ในอันดับต้น ระบบส่งเสริมได้รับการเรียกร้องให้หาวิธี

การแก้ไข ซึ่งรวมทั้งการทดสอบและสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกทางด้านการวิจัยในศูนย์ระดับ
ภาคนี้

นอกจากนี้ด้านเกวียนยังมีสินค้าอีกหลายอย่างเช่น โต๊ะหิน เครื่องสุขภัณฑ์
ฉนวน อิฐ และกระเบื้อง ซึ่งผลิตเป็นจำนวนมากในเตาเผาแบบต่อเนื่อง แต่เตาเผาในโคราชก็ยัง
ขึ้นอยู่กับงานฝีมือและการผลิตสินค้าขนาดใหญ่ ดังนั้นผู้ผลิตจึงไม่ต้องใช้เครื่องมืออะไรมาก
จากเตาเผามากนักในขณะที่อุปกรณ์ที่มีอยู่จะใช้ในการเตรียมโคลนและวัตถุดิบอื่น ๆ เป็นที่น่า
สังเกตว่าวงล้อที่หมุนเพื่อขึ้นรูปนั้นจำเป็นจะต้องถูกแทนที่ด้วยเครื่องจักรที่ทันสมัย

ในด้านเกวียนนั้นสินค้าเครื่องปั้นดินเผาจะทำโดยครอบครัว (รวมทั้งญาติ
ด้วย) ซึ่งจะทำรูปแบบง่าย ๆ มีโรงเก็บโรงเดียวและยึดติดกับรูปแบบของงาน

ในขณะที่เราอาจจะเรียกการผลิตนี้ได้ว่าเป็นการผลิตที่ล่าช้าแต่ก็ไม่สามารถ
แทนที่การผลิตแบบนั้นด้วยระบบที่ทันสมัยเพียงชั่วข้ามคืนได้ ดังนั้นความพยายามที่จะ
ส่งเสริมระบบที่ทันสมัยนั้นก็จะต้องทำไปแบบการแนะนำทักษะใหม่อย่างค่อยเป็นค่อยไปซึ่งต้องให้
สอดคล้องกับการฝึกแบบดั้งเดิม

เนื่องจากเครื่องปั้นดินเผามีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของ
คนเราจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่ผลิตเครื่องปั้นดินเผาซึ่งอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาในด้าน
เกวียนควรจะทำให้สินค้าของตนมีจุดเด่นที่เห็นได้ชัดในตลาดของสินค้า นอกจากนี้พวกเขายังควร
ใช้อินเตอร์เน็ตสำหรับการเปิดสู่ตลาดใหม่อีกด้วย

4.3.4 อุตสาหกรรมใหม่

4.3.4.1 ภาวะของอุตสาหกรรมใหม่ในปัจจุบัน

ประชาชนในประเทศไทยประกอบขึ้นด้วยชนหลายเชื้อชาติ เช่น ลาว และ
เขมร ย่อมเป็นธรรมดาที่เสื้อผ้าของชนเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นลวดลายและสีสันทันทีเป็นประเพณี
ของแต่ละชนชาติ แต่เสื้อผ้าตามประเพณีเหล่านี้ก็ถูกหลงลืมหรือมีการเปลี่ยนแปลงไปตามคลื่น
ของยุคใหม่ อย่างไรก็ตาม ในภาคอีสานตอนใต้ ซึ่งรวมทั้งจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ ยังมี
การรักษาประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองไว้โดยคนไทยเชื้อสายเขมรซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก
ในภูมิภาคนี้

คนเหล่านี้ทอผ้าเป็นลวดลายด้วยการมัดหมี่คล้ายคลึงกับลายมัดหมี่ที่ทอ
กันในประเทศกัมพูชา การทอผ้ามัดหมี่เป็นเทคนิคที่มีจุดกำเนิดในประเทศอินเดีย และมีการใช้
เทคนิคนี้อย่างกว้างขวางทั่วไปในเอเชียรวมทั้งในประเทศญี่ปุ่น เส้นไหมขนาดเล็กจำนวนมากจะ
ถูกมัดรวมกันเป็นมัดและถูกมัดเป็นเปราะด้วยเชือกอีกทีหนึ่งตามลวดลายที่ต้องการ จากนั้นก็จะ
นำไปย้อมเพื่อให้ได้ส่วนที่มีสีและส่วนที่เป็นสีขาว หลังจากนั้นก็จะถูกแกะออกและนำไปทอเป็นผ้า
ที่มีลวดลายทางเลขาคณิตต่าง ๆ กันไป เทคนิคการมัดหมี่นี้ได้รับการสืบทอดกันมาหลายชั่วอา
ยุคน

มีการผลิตเส้นไหมใน 4 จังหวัด ถึงแม้ว่าจะมีจำนวนที่ไม่มากนัก สำหรับใช้
ในการทอผ้าไหมโดยชาวบ้าน อุตสาหกรรมไหมในปัจจุบันเติบโตมาจากพื้นฐานนี้ พื้นที่ที่มีชื่อเสียง
ในการผลิตไหมมากที่สุดคือที่ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ไหมที่ผลิตที่นี่เป็นที่รู้จักกันใน
นามของไหมโคราช และปัจจุบันมีผู้ผลิตไหมอยู่ประมาณ 200 รายซึ่งมีขนาดแตกต่างกันไป แหล่ง
ผลิตอื่นๆ มีที่บ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ และที่บ้านสวาย ในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งชาวบ้านจะรับจ้างผลิต
ตามคำสั่งและการผลิตไหมเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของคนเหล่านี้

อย่างไรก็ตาม ในระยะหลังๆ นี้การทอผ้าไหมได้มีการใช้เส้นไหมที่ผลิตได้
เองในท้องถิ่นน้อยลงโดยมีการใช้เส้นไหมที่ผลิตจากแหล่งอื่นมากขึ้น (ส่วนใหญ่มาจาก จังหวัด
เพชรบูรณ์) หรือที่นำเข้ามาจากประเทศจีน และเวียดนาม และการผลิตเส้นไหมในท้องถิ่นมีการลด
ลง

4.3.4.2 ช่องทางในอนาคตสำหรับอุตสาหกรรมไหม

ในจังหวัดนครราชสีมา มีผู้รับจ้างผลิตผ้าไหมทอมือให้แก่ จิม ทอมป์สัน
(Jim Thompson) เพื่อจำหน่ายในชื่อ จิม ทอมป์สัน (Jim Thompson) อย่างไรก็ตามปริมาณที่ส่ง
ให้กับจิม ทอมป์สันยังน้อยมาก ถึงกระนั้นก็ตาม สิ่งนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผ้าไหมท้องถิ่น
ของภาคอีสาน (รวมทั้งจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์) มีความน่าสนใจต่อผู้ผลิตชั้นนำอย่าง
เช่น จิม ทอมป์สัน สิ่งนี้ชี้ให้เห็นโอกาสในอนาคตของอุตสาหกรรมไหมในภูมิภาค

คณะผู้ทำการศึกษาได้เข้าเยี่ยมชมผู้ผลิตผ้าไหมจำนวน 4 ราย มีอยู่ราย
หนึ่งที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้แก่ จิม ทอมป์สัน และมีระบบควบคุมคุณภาพที่ดีเยี่ยม โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง การตรวจสอบที่เข้มงวด และการแก้ไขผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้ายนับเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับผู้
ผลิตรายอื่นๆ ผู้ผลิตเหล่านี้กล่าวถึงประเด็นที่นับว่าเป็นปัญหาร่วมกัน ตัวอย่างเช่น ความลำบาก

ในการจัดหารวัตฤติคุณภาพสูงให้ได้อยู่เสมอ การฝึกหัดคนงาน การหาเงินทุน และการหาตลาดใหม่ ๆ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดแคลนเส้นไหมนำเข้าราคาต่ำเนื่องจากข้อจำกัดที่ต้องการปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ ถูกหยิบยกขึ้นมาโดยผู้ผลิตผ้าไหมทุกราย เช่นเดียวกัน ผู้ผลิตเหล่านี้ยอมรับว่าพวกเขาขาดความสามารถในการแสวงหาตลาดใหม่ ๆ เนื่องจาก การขาดความเป็นแบบฉบับของตนเองในการออกแบบผลิตภัณฑ์ (หรือการขาดความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ)

ถึงแม้ว่าจะมีความต้องการในการอนุรักษ์ศิลปะแบบดั้งเดิม แต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องคิดค้นการออกแบบใหม่ ๆ โดยยังคงใช้ผ้าที่ผลิตได้ในท้องถิ่น ซึ่งจะสร้างความสนใจให้กับลูกค้าต่างชาติได้ ในขณะเดียวกันก็ต้องให้ความสนใจกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ เช่น การย้อม และการสาวไหม

ประการสุดท้าย ควรจะได้มีการกล่าวไว้ด้วยว่ามีความช่วยเหลือจากภาครัฐให้แก่อุตสาหกรรมไหม ตัวอย่างเช่น โครงการไหมชนบท ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการอีสานเขียว (จังหวัด ขอนแก่น) เป็นโครงการที่ได้ผลเป็นอย่างดีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เช่นเดียวกัน ศูนย์วิจัยไหมโคราช (ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2509) ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และข้อมูล (ศูนย์ฯ ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) ระหว่างปี พ.ศ. 2512 ถึง 2521) ด้วยเหตุนี้อุตสาหกรรมไหมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรจะได้ใช้ทรัพยากรเหล่านี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

4.3.5 อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล

4.3.5.1 สถานะในปัจจุบัน

อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลจะนับได้ว่าเป็นสาขาอุตสาหกรรมโดยตัวเองต่อเมื่อมันสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง มีความสามารถในการผลิตอย่างครบวงจรและมีองค์กรที่ทำหน้าที่ตั้งแต่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การออกแบบ การผลิต การตรวจสอบและการทดสอบ ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้จะต้องมีทรัพยากรสนับสนุนเพื่อให้สามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ผลิตชิ้นส่วนเพื่ออุตสาหกรรมเครื่องจักรกลที่มีอยู่ค่อนข้างมากในกลุ่มจังหวัด เป้าหมายได้แก่ ผู้ผลิตชิ้นส่วนสำหรับรถไถ รถโดยสาร พาหนะชนิดพิเศษ เครื่องนวดข้าวและชิ้นส่วนยานยนต์ ผู้ผลิตบางรายมีความสามารถในการผลิตแบบครบวงจร แต่ไม่ปรากฏชัดว่าผู้ผลิตเหล่านี้มีความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการออกแบบในระดับใด บริษัทเหล่านี้จะรับจ้างผลิตตามการออกแบบของผู้ว่าจ้างหรือผลิตลอกเลียนแบบโดยไม่ได้รับลิขสิทธิ์ ในขณะที่การดำเนินธุรกิจแบบนี้ไม่จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทางการจัดการมากนักแต่ก็เป็นธุรกิจที่ไม่ได้กำไรสูงแต่อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตเครื่องจักรกลก็สามารถให้บริการซ่อมและบำรุงรักษาสำหรับผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้อย่างเพียงพอ

ชิ้นส่วนบางรายการที่ผู้ผลิตเครื่องจักรกลในจังหวัดเป้าหมาย จำเป็นต้องใช้ต้องนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งประเทศจีน แต่ชิ้นส่วนเหล่านี้มีปัญหาทางด้านคุณภาพ เหล็กชนิดพิเศษ (เช่น เหล็กไร้สนิม เหล็กทนความร้อนสูง และเหล็กที่ร้อนแรงได้นาน) จะต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผู้ผลิตเหล่านี้เสียเปรียบผู้ผลิตในกรุงเทพฯ และปริมาณตลาดในด้านราคาและระยะเวลาการส่งมอบสินค้า ในขณะที่เดียวกันผู้ผลิตเหล่านี้ก็ประสบกับปัญหาขาดแคลนคนงานที่มีฝีมือซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ในกระบวนการผลิต คนงานที่มีฝีมือที่มีอยู่ในปัจจุบันก็มีอายุมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการผลิตของอุตสาหกรรมนี้ในอนาคตอันใกล้ ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่อุตสาหกรรมนี้จะต้องว่าจ้างและฝึกคนงานรุ่นใหม่ขึ้นมาเพิ่ม เสริมสร้างฐานแรงงานมีฝีมือให้เพียงพอ

ประการสุดท้าย เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เครื่องจักรจำพวกเครื่องมือกลซึ่งผลิตโดยผู้ผลิตชั้นนำในยุโรป อเมริกาและญี่ปุ่น เริ่มเสื่อมสมรรถภาพเนื่องจากการใช้งานมาเป็นเวลานาน และเป็นธรรมดาที่การนำระบบอัตโนมัติมาใช้อย่างจะเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับอุตสาหกรรมนี้ในอนาคต

4.3.5.2 ทิศทางการตลาดในอนาคต

อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลควรจะต้องทำหน้าที่เป็นรากฐานทางเทคโนโลยีสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย ในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่นจะต้องจัดซื้อจากผู้ผลิตในกรุงเทพฯ และปริมาณตลาดการมีผู้ผลิตเครื่องจักรกลจำนวนมาก

อยู่ใน จังหวัดนครราชสีมา นับว่าเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ในเชิงกลยุทธ์ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจัดซื้อชิ้นส่วนสำคัญ ๆ ภายในพื้นที่ 4 จังหวัดนี้ได้โดยไม่ต้องพึ่งผู้ผลิตในกรุงเทพมหานคร

ในปัจจุบันมีบริษัทร่วมทุนไทย-ญี่ปุ่น ในจังหวัดนครราชสีมาที่สามารถผลิตชิ้นส่วนสำหรับอุปกรณ์สำนักงาน เครื่องรับโทรศัพท์ กลไกสำหรับเครื่องเล่นของ และเครื่องพิมพ์สำหรับคอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ตามระบบการผลิตชิ้นส่วนที่ใช้ความละเอียดสูงเหล่านี้ ยังคงต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมทุนฝ่ายญี่ปุ่น ซึ่งจะต้องถ่ายทอดเทคนิคการผลิตให้กับบริษัทหรือหุ้นส่วนไทย ด้วยเหตุนี้ระบบการผลิตในปัจจุบัน จึงเกิดขึ้นจากการลงทุนของต่างชาติ ที่มีญี่ปุ่นเป็นผู้นำโดยยังไม่มีบริษัทคนไทยเข้าร่วมอยู่ในระบบ

เนื่องจากเป็นที่คาดหวังว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย จะเข้ามีส่วนร่วมในการเป็นฐานผู้ผลิตชิ้นส่วนเพื่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีสูง จึงควรดำเนินมาตรการดังต่อไปนี้ เพื่อส่งเสริมบริษัทคนไทยให้เดินไปในทิศทางที่ต้องการ

1. พัฒนาขีดความสามารถทางด้านงานกลึงและงานโลหะ ซึ่งในปัจจุบันโรงกลึงจะมีเครื่องกลึงเพื่องานทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ บางโรงมีเครื่องมือทันสมัยล่าสุดแต่เป็นเครื่องกลึงเพื่องานทั่วไปจำเป็นต้องมีเครื่องจักรเพื่องานเฉพาะทางโดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องจักรที่มีความละเอียดสูงรวมทั้งเครื่องวัดแบบ 3 มิติ เพื่อให้การควบคุมคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. ต้องมีการว่าจ้างวิศวกรออกแบบและฝึกอบรมคนงานที่ใช้เครื่องจักร เพื่อให้มีความชำนาญในระดับสูง
3. จัดให้มีเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อการจัดซื้อเครื่องจักรที่ทันสมัยและการลงทุนใหม่ ๆ พร้อมกันนี้ก็ให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีรวมทั้งการคิดค่าเสื่อมราคาในอัตราพิเศษสำหรับเครื่องจักรเทคโนโลยีสูง
4. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในที่ทำงานที่ใช้เครื่องจักรความละเอียดสูง เช่นการควบคุมสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นเพื่อลดฝุ่นละอองในอากาศ และควบคุมความชื้นและอุณหภูมิในสถานที่ทำงาน (ผู้ผลิตส่วนใหญ่ จะมีที่ดินและพื้นที่อาคารเพียงพอสำหรับการนี้อยู่แล้ว)
5. ให้มีการพิจารณาความสามารถในการผลิตอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยการเลิกใช้เครื่องจักรเก่าล้าสมัย เนื่องจากผู้ผลิตหลายรายยังคงดำเนินงานอยู่ในอาคาร โรงงานขนาดใหญ่ และมีเครื่องจักรจำนวนมาก ถึงแม้ว่าปริมาณการสั่งซื้อจากลูกค้าจะลดลงอย่างมากเนื่องจากวิกฤต

เศรษฐกิจ และการลดส่วนที่ไม่จำเป็นลงซึ่งเป็นเพียงมาตรการหนึ่งในหลาย ๆ มาตรการ จะช่วยเพิ่มผลกำไรในระยะสั้น

6. ปรับปรุงการบริหารการผลิตให้ทันสมัย (ซึ่งควรจะต้องปรับปรุงในอุตสาหกรรมสาขาอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน) ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะสั้น เช่นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานออกแบบและควบคุมกระบวนการผลิต ความสามารถในการที่จะเข้าใจความชำนาญของคนงานและกำลังการผลิต และการจัดตั้งระบบประกันคุณภาพอย่างเป็นทางการ

7. สร้างโอกาสในการว่าจ้างงานให้กับบัณฑิตทางวิศวกรรมศาสตร์ที่จบใหม่จากสถาบันในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจำนวนมากพอสมควรเทียบเท่ากับระดับโดยเฉพาะของทั้งประเทศ โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งได้รับการคาดว่าจะได้รับการพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรมหลักสาขาหนึ่ง (ปัจจุบันบัณฑิตจบใหม่เหล่านี้ต้องไปหางานทำในกรุงเทพฯ) วิศวกรใหม่เหล่านี้จะเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมใน 4 จังหวัดเป้าหมายในอนาคต

เอกชนในภาคอุตสาหกรรมจะต้องเป็นผู้ริเริ่มดำเนินมาตรการดังกล่าวข้างต้นในขณะเดียวกันภาครัฐก็จะต้องจัดตั้งองค์กรเพียงทำหน้าที่สนับสนุนมาตรการเหล่านี้

บทที่ 5 การประเมินศักยภาพ และข้อจำกัดของการพัฒนาในแต่ละ
จังหวัด

บทที่ 5 การประเมินศักยภาพ และข้อจำกัดของการพัฒนาในแต่ละจังหวัด

5.1 การวิเคราะห์ปัญหา และการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ

5.1.1 วัตถุประสงค์ วิธีการ และกำหนดการของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้เลือกใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เป็นวิถีทางในการวิเคราะห์สถานการณ์ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง และคณะผู้ทำการศึกษา ฉะนั้น การประชุมบางครั้ง (Workshops A) จึงเป็นไปในรูปแบบของการสนทนาเป็นกลุ่มซึ่งร่วมด้วยบุคคลท้องถิ่นที่อยู่ในภาคเอกชน และการประชุมอื่นๆ (Workshops B, C, D และ E) ที่เป็นรูปแบบของการสัมมนาและการนำเสนอต่อผู้เข้าร่วมประชุม รวมทั้งมีช่วงเวลาให้ซักถามข้อสงสัย

Workshops A ใช้วิธีการวิเคราะห์ปัญหาซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของโครงร่างของการบริหารวงจรโครงการ (Project Cycle Management, PCM) ผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ปัญหาคือการได้รับทราบความคิดของคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละจังหวัด ในการเตรียมการสำหรับ Workshops B ซึ่งเป็นการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ จะยังคงใช้วิธีการวิเคราะห์ของ PCM เพื่อจะนำไปสู่การวางแผนโครงการขั้นต่อไป ผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละจังหวัด และข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาในสนามโดยสมาชิกของคณะผู้ทำการศึกษาทั้ง 8 คน จะถูกนำไปใช้เพื่อการสร้างทิศทางของการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัด

ร่างของแผนพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคซึ่งครอบคลุม 4 จังหวัด จะได้มีการนำเสนอใน Workshop C ด้วยกระบวนการของ Workshop B และ C แผนดังกล่าวจะถูกทบทวนและปรับเปลี่ยนไปตามความเห็นและข้อสังเกตของคนในท้องถิ่น Workshops D และ E จะเป็นการนำเสนอร่างของแผนขั้นสุดท้าย ทั้งในกรุงเทพฯ และจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นการเผยแพร่แผนดังกล่าว

เดิมที คณะผู้ทำการศึกษาได้วางแผนที่จะจัดให้มี Workshops ทั้งหมด 8 ครั้งเพื่อจะวิเคราะห์ปัญหาของ 4 จังหวัด Workshops เหล่านี้จะเป็นการสนทนากลุ่มโดยผู้เข้าร่วมประชุม แต่

ภายหลังได้มีการลดจำนวน Workshops ลงเหลือ 4 ครั้ง ทั้งนี้โดยเป็นไปตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เหตุผลหลักในการลดจำนวนของ Workshops ตามที่ให้โดยเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ก็เพราะข้อจำกัดในเรื่องของเวลาของคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในภาคเอกชนในจังหวัดเหล่านี้

กำหนดการของการจัด Workshops แสดงอยู่ในตาราง 5.1-1 ในการจัด Workshops ที่ จังหวัดนครราชสีมา และ จังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้ทำการศึกษาได้เป็นผู้ดำเนินการประชุมฯ และคณะที่ปรึกษาไทยเป็นผู้ดำเนินการประชุมฯ ใน 2 ครั้งหลังที่จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ ที่จังหวัดบุรีรัมย์เจ้าหน้าที่ของที่ปรึกษาไทยคนหนึ่งทำหน้าที่ดำเนินการประชุมฯ โดยมีคณะผู้ทำการศึกษาเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกจากการทำงานจริง และเป็นการเตรียมตัวสำหรับการเป็นผู้ดำเนินการประชุมฯ ในอีก 2 ครั้งที่เหลือ

ตาราง 5.1-1 กำหนดการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

	นครราชสีมา	บุรีรัมย์	สุรินทร์	ชัยภูมิ
Workshop A การวิเคราะห์ปัญหา	18 มกราคม	20 มกราคม	24 มกราคม	26 มกราคม
Workshop B การวิเคราะห์วัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนา	9 กุมภาพันธ์	10 กุมภาพันธ์	15 กุมภาพันธ์	17 กุมภาพันธ์
Workshop C วิเคราะห์แผนพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค	21 มีนาคม			
Workshop D เสนอแผนพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค		พฤษภาคม ที่กรุงเทพมหานคร		
Workshop E เสนอแผนพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค	2 มิถุนายน			

5.1.2 Workshops A (การวิเคราะห์ปัญหา)

Workshops A ประกอบไปด้วยการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของ Workshops การแนะนำการใช้ PCM เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหา ช่วงของการวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด วัตถุประสงค์ของ Workshops A คือการสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัด เนื่องจากครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่คนในท้องถิ่นได้ใช้ PCM เพื่อ

การวิเคราะห์ปัญหา คณะผู้ทำการศึกษาได้อธิบายให้ผู้เข้าร่วมประชุมฯ ทราบเกี่ยวกับ PCM อย่างกว้างๆ รวมทั้งการวิเคราะห์ปัญหามีวิธีการดำเนินการอย่างไร

หลังจากการแนะนำ PCM แล้วก็เป็นทางเลือกปัญหาหลัก และระบุสาเหตุโดยตรงของปัญหาโดยมีผู้ดำเนินการประชุมฯ เป็นผู้นำ ในการที่จะหาว่าอะไรคือปัญหาหลัก จะมีการตั้งคำถามดังเช่น "อะไรคือปัญหาสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด?" ให้ผู้เข้าร่วมประชุมฯ ช่วยกันตอบ¹ ในบรรดาบัตรแสดงความคิดเห็นทั้งหลายที่เสนอโดยผู้เข้าร่วมประชุมจะมีบัตรที่ถูกคัดเลือกขึ้นมาใบหนึ่งด้วยความเห็นพ้องของผู้เข้าร่วมประชุม บรรทัดฐานที่สำคัญที่ใช้ในการเลือกปัญหาหลักคือการที่ปัญหานั้นครอบคลุมประเด็นสำคัญของจังหวัดมากที่สุด ขึ้นต่อไปค้นหาสาเหตุโดยตรง (อาจมากกว่า 1 สาเหตุ) ที่ทำให้เกิดปัญหาหลักจะถูกระบุด้วยวิธีการเดียวกันกับที่ปัญหาหลักถูกเลือก เมื่อเลือกสาเหตุโดยตรงได้แล้ว ก็จะแบ่งผู้เข้าร่วมประชุมออกเป็น 2 กลุ่ม และแต่ละกลุ่มก็จะวิเคราะห์เหตุการณ์ที่ทำให้เกิดสาเหตุโดยตรงตามที่กลุ่มของตนได้รับมอบหมาย ผลที่ได้จากการสนทนาโดยกลุ่มย่อยสองกลุ่มนี้จะถูกนำเสนอโดยตัวแทนของแต่ละกลุ่มเพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดรับทราบ

5.1.2.1 ผลของ Workshop A ในจังหวัดนครราชสีมา

ผลของ Workshop A ในจังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

(1) ปัญหาหลัก และสาเหตุโดยตรงของจังหวัดนครราชสีมา

บัตรที่ได้รับเลือกให้เป็นปัญหาหลักของจังหวัดนครราชสีมาคือ

"ความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นต่ำ"

ผู้เข้าร่วมประชุมระบุสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดปัญหาหลัก 6 ประการ ดังต่อไปนี้

- ก) ความสามารถในการเชิงการตลาดต่ำ
- ข) ต้นทุนการผลิตสูง
- ค) ความชำนาญในการผลิตมีจำกัด

---

¹ คำถามนำนี้ถูกใช้ใน จังหวัดนครราชสีมา ในอีก 3 จังหวัด ได้มีการดัดแปลงคำถามเล็กน้อย คำถามคือ "อะไรคือปัญหาสำคัญของการส่งเสริมอุตสาหกรรมในจังหวัด?"

- ง) คุณภาพของผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐานสากล
- จ) การสนับสนุนจากรัฐทางด้านการวิจัยและพัฒนาไม่เพียงพอ
- ฉ) ไม่ได้มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

รายละเอียดอื่นๆ รวมทั้งรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม ต้นไม้ปัญหาซึ่งได้รับการทบทวนแก้ไขโดยคณะผู้ทำการศึกษา แสดงอยู่ในภาคผนวก 2-1 คณะผู้ทำการศึกษาได้ทำการทบทวนแก้ไขบางประการเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล

(2) ต้นไม้วัตถุประสงค์ของจังหวัดนครราชสีมา

ต้นไม้วัตถุประสงค์สามารถถูกพัฒนาขึ้นมาได้โดยการแทนที่สถานการณ์ที่เป็นปัญหาในต้นไม้ปัญหาด้วยสถานการณ์ที่ดีขึ้น วัตถุประสงค์หลักที่ตั้งขึ้นมาสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา คือ

“สินค้าในท้องถิ่นมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น”

เพื่อให้จะให้บรรลุวัตถุประสงค์หลัก ได้มีการพิจารณาหลายวิถีทาง ผลของการพิจารณาทำให้มีการกำหนดวิธีการโดยตรงที่จะใช้ 6 วิธี ดังต่อไปนี้

- ก) ความสามารถเชิงการตลาดดีขึ้น
- ข) ต้นทุนการผลิตต่ำ
- ค) ความชำนาญในการผลิตสูงขึ้น
- ง) คุณภาพของผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐานสากล
- จ) การสนับสนุนของรัฐทางด้านวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้น
- ฉ) มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

หากวิธีการโดยตรง 6 วิธีนี้บรรลุผล วัตถุประสงค์หลักก็จะบรรลุผล (ภาคผนวก 2-1)

(3) สิ่งที่ค้นพบจากการทำ Workshop ในจังหวัดนครราชสีมา

ใน Workshop A มีผู้เข้าร่วมประชุมฯ ที่มาจากภาคเอกชนน้อยมาก ซึ่งเป็นผลให้การวิเคราะห์อุตสาหกรรมในจังหวัดไม่ได้เป็นไปอย่างลึกซึ้งจากมุมมองของภาคเอกชน ปัญหาสำคัญของภาคเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา ที่มีอยู่ในปัจจุบันจะต้องได้รับการศึกษาโดยการสัมภาษณ์กับบริษัทเอกชน

แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ก็ได้มีการค้นพบบางอย่างที่สำคัญจากการทำ Workshop สิ่งที่พบประการแรกคือมีผู้บริหารระดับสูงอยู่ไม่มากที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการจัดการสมัยใหม่ เหตุรากเหง้าประการหนึ่งของสาเหตุโดยตรง ข้อ ก) ข) ง) และ ฉ) เกิดจากการขาดความรู้ความสามารถทางด้านการจัดการของผู้บริหารระดับสูง ถึงแม้ว่าผู้เข้าร่วมประชุมจะมีได้ตระหนักถึงความจริงข้อนี้ในระหว่างการประชุมฯ แต่ความสามารถทางการตลาด การควบคุมราคาต้นทุนของผลิตภัณฑ์ การทำให้ได้ตามมาตรฐานคุณภาพ และการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ล้วนเป็นประเด็นเกี่ยวกับการจัดการ ในความเป็นจริงแล้ว มีความยากลำบากในการดำเนินการประชุมฯ เพราะผู้เข้าร่วมประชุมมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับคำศัพท์ทางด้านการจัดการ เช่น คำว่าการตลาด และมาตรฐานคุณภาพ

5.1.2.2 ผลที่ได้รับจาก Workshop ในจังหวัดบุรีรัมย์

ผลที่ได้รับจาก Workshop A ในจังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างจากผลที่ได้ในจังหวัดนครราชสีมา เพราะว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมจากภาคเอกชนจำนวนมาก การสนทนามุ่งประเด็นไปที่ความรู้ของผู้ประกอบการและผู้บริหารระดับสูง

(1) ปัญหาหลัก และสาเหตุโดยตรง ของจังหวัดบุรีรัมย์

ปัญหาหลักที่ถูกเลือกขึ้นมาคือ

"ความรู้ของผู้ประกอบการไม่เพียงพอที่จะพัฒนา/ส่งเสริมธุรกิจที่มีอยู่ และธุรกิจใหม่"

สาเหตุโดยตรงของปัญหาหลักที่พบมี 5 ประการ

ก) ผู้ประกอบการยังยึดติดอยู่กับการทำธุรกิจแบบเดิม

- ข) โอกาสที่จะเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ มีจำกัด
- ค) หน่วยงานของรัฐมีขีดความสามารถจำกัดในการสนับสนุน
- ง) การลงทุนจากภายนอกจังหวัดมีน้อย
- จ) ผู้ประกอบการไม่สนใจที่จะหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการ

รายละเอียดอื่นๆ แสดงอยู่ใน ภาคผนวก 2-2

(2) ต้นไม้วัตถุประสงค์ของจังหวัดบุรีรัมย์

วัตถุประสงค์หลักที่ตั้งขึ้นสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมใน จังหวัดบุรีรัมย์ คือ

"ผู้ประกอบการสะสมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการส่งเสริมธุรกิจใหม่ๆ"

โดยการเริ่มต้นที่วัตถุประสงค์หลัก วิธีการโดยตรง 5 วิธีได้ถูกกำหนดขึ้นดังนี้

- ก) ผู้ประกอบการค้นหาวิธีใหม่ในการดำเนินธุรกิจ
- ข) โอกาสในการเรียนรู้ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น
- ค) หน่วยงานต่างๆของรัฐที่มีหน้าที่ให้การสนับสนุนร่วมมือกันทำงาน
- ง) จังหวัดมีความน่าสนใจสำหรับนักลงทุนจากภายนอก
- จ) ผู้ประกอบการมีความเข้าใจในความสำคัญของความรู้ด้านการจัดการ

โดยการทำให้วิธีการทั้ง 5 สัมฤทธิ์ผล วัตถุประสงค์หลักก็จะสัมฤทธิ์ผลเช่นกัน

(ภาคผนวก 2-2)

(3) สิ่งที่ค้นพบจากการทำ Workshop ในจังหวัดบุรีรัมย์

ผู้เข้าร่วมประชุมฯ ได้พิจารณาว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านของผู้ประกอบการเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้จำนวนผู้ประกอบการในจังหวัดเพิ่มขึ้น จำเป็นที่จะต้องให้การศึกษากับประชาชนในด้านความรู้และความชำนาญในการจัดการ

อีกประเด็นหนึ่งที่จะต้องได้รับการเอาใจใส่คือประเด็นของความสำคัญของการส่งเสริมการลงทุน ไม่เหมือนจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่สามารถดึงดูดการลงทุนมาสู่

จังหวัดได้มากนัก ถึงแม้ว่าจะมีการลงทุนในอุตสาหกรรมเบาที่ใช้แรงงานจำนวนมากอยู่บ้าง แต่ศักยภาพของจังหวัดบุรีรัมย์ในฐานะที่เป็นแหล่งการลงทุนยังไม่ได้รับการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

สำหรับประเด็นทั้งสอง ได้แก่ การพัฒนาผู้ประกอบการ และกิจกรรมส่งเสริมการลงทุน มีความจำเป็นที่ทางจังหวัดจะต้องทำให้ประชาชนตระหนักว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดจะเป็นกุญแจสำคัญไปสู่ความสำเร็จทางเศรษฐกิจในอนาคต หากปราศจากการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของประชาชนในจังหวัด ทั้งในภาครัฐ และเอกชนแล้ว การดึงดูดนักลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ หรือการขยายตัวของอุตสาหกรรมท้องถิ่นก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เมื่อประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมการลงทุน เมื่อนั้นก็จะเกิดโอกาสที่จะสร้างภาพของจังหวัดให้เป็นแหล่งที่น่าสนใจต่อการลงทุนโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมต่างๆ

5.1.2.3 ผลที่ได้รับจากการทำ Workshop A ในจังหวัดสุรินทร์

(1) ปัญหาหลัก และสาเหตุโดยตรง ของจังหวัดสุรินทร์

ปัญหาหลักที่ถูกเลือกขึ้นมาในระหว่างการทำ Workshop ในจังหวัดสุรินทร์ ได้

แก่

"ผู้ประกอบการไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับอุตสาหกรรม"

ปัญหานี้คล้ายคลึงกับปัญหาของจังหวัดบุรีรัมย์

สาเหตุโดยตรงของปัญหาหลักได้แก่

- ก) ผู้ประกอบการไม่สามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรม
- ข) มีผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมในแต่ละแขนงน้อย
- ค) ประชาชนไม่รู้อะไรจะเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการอย่างไร
- ง) แรงจูงใจของประชาชนที่จะเรียนรู้มีไม่มาก
- จ) ไม่มีการร่วมมือกันในระหว่างผู้ประกอบการ

รายละเอียดอื่นๆ แสดงอยู่ในภาคผนวก 2-3

(2) ต้นไม้วัตถุประสงค์ของจังหวัดสุรินทร์

วัตถุประสงค์หลักของจังหวัดสุรินทร์ เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม คือ

"ผู้ประกอบการสะสมความรู้และความเข้าใจในอุตสาหกรรมอย่างพอเพียง"

ได้มีการกำหนดวิธีการโดยตรงไว้ดังต่อไปนี้

- ก) ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลอุตสาหกรรม
- ข) มีจำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละแขนงของอุตสาหกรรมมากขึ้น
- ค) ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ความรู้ทางด้านการจัดการ
- ง) แรงจูงใจของประชาชนในการหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการมีมากขึ้น
- จ) มีความร่วมมือกันในระหว่างผู้ประกอบการ

เมื่อวิธีการดังกล่าวสัมฤทธิ์ผล วัตถุประสงค์หลักก็จะสัมฤทธิ์ผลด้วยเช่นกัน

(ภาคผนวก 2-3)

(3) สิ่งที่ค้นพบในการทำ Workshop ในจังหวัดสุรินทร์

ปัญหาหลักที่ได้รับเลือกในจังหวัดสุรินทร์ เกือบจะเหมือนกับปัญหาหลักในจังหวัดบุรีรัมย์ อย่างไรก็ตาม สภาพแวดล้อมทางด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมใน จังหวัดสุรินทร์ก็มีความยากลำบากกว่าในจังหวัดบุรีรัมย์ เพราะว่าสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ด้อยกว่า อีกทั้งยังมีทรัพยากรเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมที่จำกัด ประชาชนในจังหวัดจึงพบกับความยากลำบากในการหาโอกาสทางธุรกิจ

สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ประชาชนในจังหวัดไม่มีความหวังและขาดความกระตือรือร้น ผลที่ตามมาคือกิจการที่มีอยู่ในปัจจุบันก็จะพุ่งความสนใจไปที่การรักษาสถานะและผลประโยชน์ปัจจุบันของตนเอง นอกจากนี้แล้ว ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทที่มีอยู่ในปัจจุบันมักจะเป็นผู้สูงอายุและไม่มีความพยายามในการพัฒนาธุรกิจ

การที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดจำเป็นต้องมีผู้เล่นหลักที่มีความแข็งแกร่งผู้ที่จะสามารถรวบรวมประชาคมของธุรกิจท้องถิ่นโดยการสลายรูปการซึ่งเป็นอยู่ในปัจจุบันและสร้างตัวอย่างในการพัฒนาอุตสาหกรรม ภายใต้ผู้นำดังกล่าว แรงโน้มถ่วงศูนย์กลางใน

การพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดก็จะเริ่มทำงาน แรงโน้มถ่วงสู่ศูนย์กลางหมายถึงการประสานงานกัน
ระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการร่วมมือกันในระหว่างภาคเอกชน

5.1.2.4 ผลของการทำ Workshop ในจังหวัดชัยภูมิ

(1) ปัญหาหลัก และสาเหตุโดยตรง ของจังหวัดชัยภูมิ

ผู้ที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการคิดว่าปัญหาสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในจังหวัดคือการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ปัญหาหลักที่ถูกเลือกขึ้นมาคือ

"การประสานงานระหว่างภาครัฐ และเอกชนไม่ดีพอ"

สาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดปัญหามีอยู่ 4 ประเด็น

- ก) แผนพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดชัยภูมิ ไม่มีทิศทางที่ชัดเจน
- ข) รัฐบาลไม่สร้างแรงจูงใจให้กับนักลงทุน
- ค) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับภาวะการลงทุน และระเบียบการการลงทุนไม่
ได้มีการเก็บรวบรวมไว้ในที่เดียวกัน
- ง) ผู้ประกอบการไม่มีความร่วมมือกันอย่างจริงจัง

รายละเอียดอื่นๆ แสดงอยู่ในภาคผนวก 2-4

(2) ต้นไม้วัตถุประสงค์ของจังหวัดชัยภูมิ

สิ่งที่กล่าวว่าเป็นวัตถุประสงค์หลักคือ

"มีการร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชนอย่างเข้มข้น"

เพื่อที่จะให้วัตถุประสงค์นี้บรรลุผล จะต้องใช้วิธีการโดยตรง 4 วิธีดังนี้คือ

- ก) แผนพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัดชัยภูมิ แสดงทิศทางที่ชัดเจน
- ข) รัฐบาลสร้างแรงจูงใจ/ส่งเสริมนักลงทุน

ค) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับภาวะการลงทุน และระเบียบการการลงทุนจะต้องถูกเก็บรวบรวมอยู่ในที่เดียวกัน

ง) ผู้ประกอบการร่วมมือกันเองอย่างแข็งขัน (ภาคผนวก 2-4)

(3) สิ่งที่ค้นพบในการทำ Workshop ในจังหวัดชัยภูมิ

นักธุรกิจในจังหวัดมีความสงสัยในรัฐบาล นักธุรกิจเหล่านี้คิดว่ารัฐบาลเข้าใจสภาพเศรษฐกิจในจังหวัดไม่ถูกต้อง นอกจากนั้น พวกเขา รู้สึกไม่ได้รับความสะดวกสบายในการติดต่อกับหน่วยงานราชการในหลายๆเรื่อง เช่น ขั้นตอนการจดทะเบียนที่ใช้เวลานาน และเรื่องข้อมูลภาวะการลงทุนที่ไม่มีการรวบรวมอย่างเป็นระบบ

ในอีกด้านหนึ่ง นักธุรกิจท้องถิ่นก็ทราบดีถึงปัญหาของการขาดความร่วมมือระหว่างนักธุรกิจกันเอง นักธุรกิจเหล่านี้มีความลังเลที่จะร่วมมือกัน เพราะพวกเขาคิดว่าความร่วมมือกันจะทำให้การแข่งขันในธุรกิจมีมากขึ้นและเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น จากข้อมูลที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ พวกเขาคิดว่าขนาดของตลาดในจังหวัดเล็กเกินไปกว่าที่จะแบ่งปันกันระหว่างบริษัทคู่แข่ง และวัตถุดิบเพื่อการผลิตก็หายากไม่สามารถแบ่งปันกันได้ ถึงแม้ว่าผู้เข้าร่วมประชุมฯ จะถือเอาประเด็นดังกล่าวมาเป็นปัญหาของการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด พวกเขาดูเหมือนว่าจะมองไม่เห็นประโยชน์ของการร่วมมือกันในระหว่างภาคเอกชนในจังหวัด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนความคิดแบบสั่นๆ และพฤติกรรมเช่นนี้ของเหล่านักธุรกิจในจังหวัด ถ้าพวกเขาได้เปิดออกมาดูโลกภายนอกจังหวัด ไม่ใช่เพียงแต่ขนาดของตลาดในความคิดของพวกเขาเท่านั้น แต่โอกาสทางธุรกิจจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเห็นได้ชัด

5.1.3 ข้อสรุปของการวิเคราะห์ปัญหาและการวิเคราะห์วัตถุประสงค์

ดังที่ได้กล่าวแล้วในหัวข้อสิ่งที่ได้ค้นพบจากการทำ Workshop ประเด็นสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมจะแตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัด. ในจังหวัดนครราชสีมา มีบริษัทที่ดำเนินการอยู่แล้วหลายบริษัท และมีการลงทุนใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ประเด็นสำคัญของจังหวัดได้แก่การยกระดับการจัดการและการผลิตภายในบริษัท ทั้งนี้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขัน

ในจังหวัดบุรีรัมย์ ไม่มีการลงทุนมากนัก ซึ่งเป็นผลให้จำนวนบริษัท และประเภทอุตสาหกรรมมีอยู่อย่างจำกัด เพราะฉะนั้น สิ่งที่จังหวัดบุรีรัมย์ ควรที่จะต้องสนใจคือการเพิ่มจำนวนผู้ลง

ทุน และเงินลงทุน วิธีการที่จะเพิ่มจำนวนการลงทุนจากภายในจังหวัดเองจะทำได้โดยการให้ความสำคัญแก่การพัฒนาผู้ประกอบการเป็นประการแรก ในขณะที่เดียวกัน จังหวัดก็จำเป็นที่จะต้องดึงดูดการลงทุนจากภายนอกโดยการสร้างภาพจังหวัดให้เป็นแหล่งลงทุนที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมเบาชนิดที่ใช้แรงงานจำนวนมาก

ถึงแม้ว่าจังหวัดสุรินทร์ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับจังหวัดบุรีรัมย์ แต่จังหวัดสุรินทร์ ก็ยังไม่ได้พัฒนาอุตสาหกรรมเท่ากับจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จำเป็นต้องมีทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมที่แตกต่างจากจังหวัดบุรีรัมย์ และจะต้องพัฒนาความสัมพันธ์ในลักษณะที่เกื้อกูลต่อกันกับอีก 3 จังหวัด สิ่งนี้สามารถบรรลุได้ด้วยการมีผู้นำที่เข้มแข็ง ผู้ที่มีความคิดริเริ่มในการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด และรวบรวมความคิดเห็นที่หลากหลายให้กลายเป็นทิศทางเดียวที่ชัดเจน

จังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะเป็นเมืองปิด ทั้งในด้านภูมิศาสตร์และในด้านจิตวิทยาในแง่ของการทำธุรกิจ ประชาชนในจังหวัดแทบจะไม่เคยมองออกไปภายนอก ถึงแม้คนงานจำนวนมากเดินทางออกไปนอกจังหวัดเพื่อหางานทำ ธุรกิจในจังหวัดให้ความสนใจกับตลาดขนาดเล็กภายในจังหวัดมากเกินไป ซึ่งนำไปสู่ปัญหาความไม่ร่วมมือกันระหว่างบริษัทภายในจังหวัด มุมมองของนักธุรกิจในจังหวัดชัยภูมิ จะต้องเปิดมองสู่ภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการตลาดของผลิตภัณฑ์ของพวกเขา

จากการวิเคราะห์ปัญหาและวัตถุประสงค์ ได้พบว่ามีประเด็นร่วมของการพัฒนาอุตสาหกรรมใน 4 จังหวัด ซึ่งได้แก่การสนับสนุนและการบริการของรัฐ รวมทั้งการจัดเตรียมข้อมูลภาวะการลงทุนให้อยู่ในที่เดียวกันในแต่ละจังหวัด การให้บริการปรึกษาและฝึกอบรมในด้านเทคนิคและการจัดการ และการสื่อสารกับภาคเอกชนอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน การให้บริการปรึกษาทางด้านเทคนิคและการจัดการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่าในจังหวัดนครราชสีมา สำหรับในอีก 3 จังหวัด การพัฒนาผู้ประกอบการและกิจกรรมการส่งเสริมการลงทุนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากกว่า

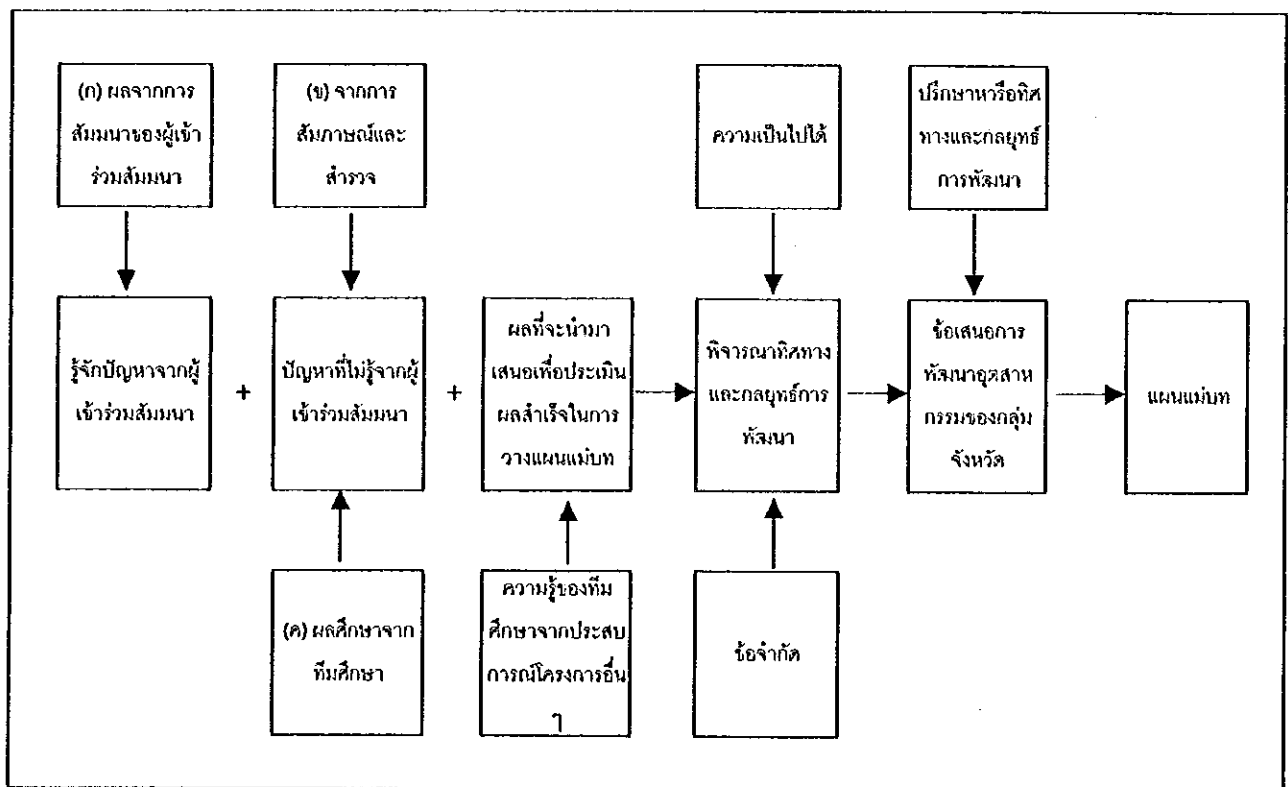
5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการวิเคราะห์ปัญหาและทิศทางการพัฒนาของจังหวัด

ในการศึกษาครั้งนี้ การวิเคราะห์ปัญหา และการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ด้วยวิธีการของ PCM ถูกนำมาใช้เพียงเพื่อวัตถุประสงค์ของการให้ข้อมูลแก่กันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องและการ

วิเคราะห์สถานการณ์ ฉะนั้น ในการเลือกวิธีการ (หรือโครงการ) และการออกแบบโครงการจะไม่ใช้วิธีการของ PCM

กระบวนการในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและกลยุทธ์ของ 4 จังหวัด แสดงอยู่ในรูป 5.1-1

รูป 5.1-1 กระบวนการกำหนดทิศทางการพัฒนา

5.2 ศักยภาพการพัฒนาและข้อจำกัดของจังหวัดเป้าหมาย

5.2.1 การประเมินศักยภาพการพัฒนาของจังหวัด

สถานะของแต่ละจังหวัดในปัจจุบันหากวิเคราะห์จากมุมมองของการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักสำคัญของการวิเคราะห์ได้แก่ผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (การบ่งชี้และการวิเคราะห์ปัญหา) ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานราชการ และองค์กรในจังหวัด รวมทั้งผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามจากผู้ประกอบการที่ได้รับการคัดเลือก และผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ปฏิบัติไปพร้อมๆ กับการประชุมฯ กล่าวโดยทั่วไปแล้ว ผลจากการสำรวจภาคสนามแสดงความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างจังหวัด นครราชสีมา กับอีก 3 จังหวัดในด้านความกว้างและความลึกของพื้นฐานอุตสาหกรรม นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเข้าใจว่าจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ ยังคงมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการแปรรูปทรัพยากรพื้นฐานรวมทั้งผลิตผลทางการเกษตรและการเหมืองแร่ ถึงแม้ว่าเริ่มจะมีอุตสาหกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้น - ประเภทที่แตกต่างกันออกไปซึ่งสะท้อนให้เห็นลักษณะเฉพาะท้องถิ่นของแต่ละจังหวัด ในอีกด้านหนึ่ง ฐานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา ได้ประสบความสำเร็จในการขยายไปสู่การแปรรูปขั้นสูง ในขณะที่มีความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมหลากหลายชนิด ด้วยเหตุนี้ ถึงแม้ว่ากลุ่มจังหวัดเป้าหมายจะถูกกำหนดให้เป็นเขตเดียวกัน แต่ก็มีลักษณะแรกเริ่มที่แตกต่างกันในขณะที่จังหวัดเหล่านี้เริ่มต้นกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรม

(1) ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัด

ผลจากการสำรวจภาคสนาม ได้นำไปทำการวิเคราะห์หาข้อได้เปรียบ และข้อจำกัดของแต่ละจังหวัดในการดึงดูดอุตสาหกรรมใหม่ๆ ได้มีการเปรียบเทียบจังหวัดที่อยู่ในเขต 2 และ 3 ตามการแบ่งเขตโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้มีการตั้งสมมติฐานว่าในกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่หนาแน่นแล้วจึงไม่เป็นที่น่าสนใจของผู้ลงทุนอีกต่อไป โรงงานที่มีอยู่แล้วก็ต้องการย้ายไปอยู่ในเขตอื่น หรือไม่ก็สร้างโรงงานที่สองในเขตอื่น รายงานฉบับนี้ได้คำนึงถึงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (Strength, Weakness, Opportunity and Threat Analysis, SWOT Analysis) ซึ่งมีการใช้อย่างกว้างขวางในประเทศไทย รวมทั้งแผนลงทุนที่จัดเตรียมโดยแต่ละจังหวัด ระหว่างปี พ.ศ. 2536 ถึง 2538 ผลของการวิเคราะห์ศักยภาพของการพัฒนาสามารถสรุปได้ดังนี้

(ก) ข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของจังหวัดนครราชสีมา

เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	ทำเลที่ตั้งและปัจจัยการตลาด	แหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรมและแหล่งสนับสนุนผู้ผลิต
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบที่มีอยู่แล้ว	1) เป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่เชื่อมไปกรุงเทพฯ ปริมาณพล ชายฝั่งทะเลตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีราคาต่ำ 3) เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการศึกษาของจังหวัดเป้าหมาย 4) เป็นที่ตั้งของแหล่งที่มีสินค้าเฉพาะอยู่แล้ว เช่น เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน และผ้าไหมปักธงชัย	5) มีแหล่งแร่และการเกษตรที่มีความสมบูรณ์ 6) มุ่งเน้นไปที่ร้านค้าปลีก (รวมไปถึงอุตสาหกรรมโลหะ อู่ซ่อมบริการงานโลหะ) 7) มีแรงงานราคาต่ำ
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ (ที่จะมีขึ้นในอนาคต)	8) เป็นศูนย์รวมของโรงงานอุปกรณ์ ชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในทางภูมิศาสตร์ 9) เป็นทางเชื่อมสู่ตลาดอินโดจีน	10) เป็นที่มาของแรงงานที่มีความชำนาญเพื่อรองรับการดำเนินงานในโรงงานที่มีเทคโนโลยีสูง

(๗) ข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของจังหวัดบุรีรัมย์

เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	ทำเลที่ตั้งและปัจจัยตลาด	แหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรมและแหล่งสนับสนุนผู้ผลิต
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบของบุรีรัมย์ (ที่มีอยู่แล้ว)	1) ความพร้อมของโรงไฟฟ้าถึง 2 แห่ง 2) ที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีราคาต่ำ 3) มีสนามบินพาณิชย์ 4) มีสำนักงานศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7	5) แรงงานราคาต่ำ 6) มีสถานที่ท่องเที่ยวมาก 7) มีแหล่งน้ำ
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ (ที่จะมีขึ้นในอนาคต)	8) ขยายทางหลวงหมายเลข 24 ในปี 2549 9) นิคมอุตสาหกรรมใหม่ที่จะพัฒนาโดยนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 10) ความแตกต่างของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดเขตใหม่ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	11) ยางพาราและต้นยูคาลิปตัส

(๘) ข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของจังหวัดสุรินทร์

เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	ทำเลที่ตั้งและปัจจัยตลาด	แหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรมและแหล่งสนับสนุนผู้ผลิต
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบของสุรินทร์ (ที่มีอยู่แล้ว)	1) การกระจายอำนาจและนโยบายการกระจายความเจริญจากรัฐบาล 2) ที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีราคาต่ำ 3) การแข่งขันทางด้านการลงทุนในจังหวัดสุรินทร์มีน้อย	4) มีแรงงานราคาต่ำ 5) ผ้าไหม เป็นแหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรม 6) มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ (ที่จะมีขึ้นในอนาคต)	7) ขยายทางหลวงหมายเลข 24 ในปี 2549 8) ความแตกต่างของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดเขตใหม่ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน 9) ตั้งอยู่ระหว่างจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุบลราชธานี	10) แรงงานมีประสบการณ์การทำงานในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

(ง) ข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของจังหวัดชัยภูมิ

เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	ทำเลที่ตั้งและปัจจัยตลาด	แหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรมและแหล่งสนับสนุนผู้ผลิต
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบของชัยภูมิ (ที่มีอยู่แล้ว)	1) มีถนนเครือข่ายเชื่อมโยงดี 2) ที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีราคาต่ำ 3) ตั้งอยู่ระหว่างตลาดของผู้บริโภคของ 2 จังหวัด (นครราชสีมา และขอนแก่น)	4) มีแรงงานราคาต่ำ 5) มีแหล่งผลิตทางเกษตรมาก (มะม่วง พริก ถั่วเหลือง ปอแก้ว มันสำปะหลังและอื่น ๆ) 6) มีแหล่งของแร่ธาตุ (โปแตส เกลือ)
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ (ที่จะมีขึ้นในอนาคต)	7) ขยายทางหลวง 8) เปิดสาขาของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	

(2) การประเมินศักยภาพของการพัฒนาจังหวัด

การเปรียบเทียบข้อได้เปรียบของกลุ่มจังหวัดเป้าหมายได้ถูกวิเคราะห์ดังนี้ รายละเอียดของแต่ละจังหวัดได้อธิบายใน บทที่ 2 ถึง 4

การเปรียบเทียบข้อได้เปรียบของจังหวัดนครราชสีมาในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	ทำเลที่ตั้งและปัจจัยการตลาด	แหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรมและแหล่งสนับสนุนผู้ผลิต
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ	1) เป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่เชื่อมไปกรุงเทพฯ ปริมณฑล ชายฝั่งทะเลตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีราคาต่ำ 3) เป็นตลาดที่มีผู้บริโภคอยู่มาก	4) มีแหล่งแร่และการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ 5) มีแรงงานราคาถูก 6) มีแหล่งสถานที่ท่องเที่ยว
เปรียบเทียบข้อได้เปรียบ (ที่จะมีขึ้นในอนาคต)	7) มีการพัฒนาด้านเครือข่ายเชื่อมโยงดี 8) มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมใหม่ โดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 9) เป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมการผลิตในทางภูมิศาสตร์	10) อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสภาพแวดล้อมและบุคลากร 11) เป็นที่มาของแรงงานที่มีความชำนาญ (ย้ายเข้ามาทำงานจากกรุงเทพฯ และปริมณฑล)

5.2.2 การประเมินข้อจำกัดของการพัฒนา

(1) ข้อจำกัดของการพัฒนาในจังหวัดเป้าหมาย

หากมองจากแง่คิดของการดึงดูดโครงการอุตสาหกรรมแต่ละจังหวัดในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย มีข้อจำกัดหลายข้อเช่นเดียวกับที่มีข้อดีหลายข้อ ตารางต่อไปนี้เป็นสรุปข้อจำกัดที่สำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมใน 4 จังหวัด

(ก) จังหวัดนครราชสีมา

	แหล่งสนับสนุน (ทรัพยากรและวัตถุดิบ)	ความต้องการ (ตลาด)	การส่งเสริมองค์กร ทรัพยากร มนุษย์ สาธารณูปโภค
ข้อจำกัดของจังหวัด นครราชสีมา (ที่มีอยู่ แล้ว)	1. ไม่มีบริการด้านที่พักตู้ ถ่ายสินค้าและบริการ ศุลกากร (24 ชั่วโมง) 2. ไม่มีน้ำเพียงพอ (โดย เฉพาะฤดูแล้ง) 3. มีฐานอุตสาหกรรมที่ แคบ รวมถึงการ สนับสนุนอุตสาหกรรม	4. มีฐานอุตสาหกรรมที่แคบ รวมถึงการสนับสนุนอุตสาหกรรม 5. มีตลาดภายในจังหวัด ขนาดเล็ก	6. ขาดแรงงานและผู้จัดการที่มี ความชำนาญ 7. มีระบบสื่อสารที่ไม่มีคุณภาพ
ข้อจำกัดที่จะมีขึ้นใน อนาคต	8. มีแหล่งน้ำลดลง 9. ที่ดินมีแนวโน้มราคาสูง ขึ้น	10. จะต้องได้รับความยินยอม ในการผลิตสินค้าที่มีมาตรฐาน ที่สูงขึ้น และข้อบังคับ สิ่งแวดล้อม	11. มีค่าแรงที่สูงขึ้นเนื่องจาก ความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรม 12. สิทธิประโยชน์ที่จะ ได้รับจากคณะกรรมการส่งเสริม การลงทุนในการจัด โซนใหม่

(ข) จังหวัดบุรีรัมย์

	แหล่งสนับสนุน (ทรัพยากรและวัตถุดิบ)	ความต้องการ (ตลาด)	การส่งเสริมองค์กร ทรัพยากร มนุษย์ สาธารณูปโภค
ข้อจำกัดของจังหวัด บุรีรัมย์ (ที่มีอยู่แล้ว)	1. มีวัตถุดิบอุตสาหกรรม น้อย 2. ไม่มีท่าเรือและสำนักงาน ศุลกากรที่เปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง	3. รายได้ต่อหัวต่ำ 4. มีฐานอุตสาหกรรมแคบ	5. ขาดแรงงานและผู้จัดการที่มี ความชำนาญ 6. ระบบการสื่อสารไม่มีคุณภาพ 7. คนท้องถิ่นขาดจิตใต้สำนึก ในการทำธุรกิจ
ข้อจำกัดที่จะมีขึ้นใน อนาคต	8. ที่ดินมีแนวโน้มราคาสูง ขึ้น		9. ขาดการสนับสนุนทางการเงิน จากสถาบันการเงินของรัฐ 10. มีจำนวนอุตสาหกรรมย่อย เพิ่มขึ้น

(ค) จังหวัดสุรินทร์

	แหล่งสนับสนุน (ทรัพยากรและวัตถุดิบ)	ความต้องการ (ตลาด)	การส่งเสริมองค์กร ทรัพยากร มนุษย์ สาธารณูปโภค
ข้อจำกัดของจังหวัด สุรินทร์ (ที่มีอยู่แล้ว)	1. ขาดเทคโนโลยีในการ จัดเก็บและ ดูแลผลิต ผลทางการเกษตร 2. ไม่มีน้ำเพียงพอ (ระบบ น้ำไม่ดี) 3. มีวัตถุดิบอุตสาหกรรม น้อย 4. ไม่มีท่าเรือและสำนัก งานศุลกากรเปิดให้ บริการ 24 ชั่วโมง	5. รายได้ต่อหัวต่ำ 6. มีฐานอุตสาหกรรมที่แคบ 7. ตั้งอยู่ระหว่างโคราช และ อุบลราชธานี	8. ขาดแรงงานและผู้จัดการที่มี · ความชำนาญ 9. มีระบบการสื่อสารที่ไม่มี คุณภาพ 10. ขาดจิตใต้สำนึกในการทำ ธุรกิจ
ข้อจำกัดที่จะมีขึ้นใน อนาคต	11. มีพลังงานไฟฟ้าที่ไม่แ่ นอน	12. ในอนาคตประชากรจะมี รายได้ต่อหัวต่ำ เนื่องจาก ความเสื่อมโทรมของไร่นา	13. เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับ ปรุงไร่นา

(ง) จังหวัดชัยภูมิ

	แหล่งสนับสนุน (ทรัพยากรและวัตถุดิบ)	ความต้องการ (ตลาด)	การส่งเสริมองค์กร ทรัพยากร มนุษย์ สาธารณูปโภค
ข้อจำกัดของจังหวัด ชัยภูมิ (ที่มีอยู่แล้ว)	1. ไม่มีน้ำเพียงพอ (โดยเฉพาะหน้าแล้ง) 2. ไม่มีท่าเรือและสำนัก งานศุลกากรที่เปิดให้ บริการ 24 ชั่วโมง	3. มีฐานอุตสาหกรรมที่แคบ 4. ท่าเลที่ตั้งอยู่ระหว่าง โคราช กับ ขอนแก่น	5. ขาดความตั้งใจในการติดต่อ ระหว่างคนในท้องถิ่น และ ความเอาใจใส่หน่วยงานรัฐ ที่ให้การสนับสนุน 6. ขาดแรงงานและผู้จัดการที่มี ความชำนาญ
ข้อจำกัดที่จะมีขึ้นใน อนาคต	7. การปกป้องและรักษาสิ่ง แวดล้อม	8. ความต้องการผลิตภัณฑ์เคมี ของทั่วโลก	9. ความแตกต่างของผล ประโยชน์ที่ได้รับจากเขต ใหม่ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

2) ข้อจำกัดของการพัฒนาในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

ข้อจำกัดรวมที่สำคัญของทั้ง 4 จังหวัด ได้แก่ การที่คนงานในโรงงานจะกลับบ้านในฤดูเพาะปลูก เนื่องจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นยังคงฝั่แน่นอยู่กับการเกษตร การขาดแคลนแรงงานในฤดูเพาะปลูกจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก และทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการผลิตให้ได้ตลอดทั้งปี สำหรับโรงงานส่วนใหญ่ การขาดแคลนน้ก็เป็นปัญหากระทบต่อกลุ่มจังหวัดโดยรวมเช่นกัน ในขณะที่ปัญหาจะปรากฏขึ้นในบางจังหวัดในหน้าแล้ง

การที่ไม่มีบริการทางด้านศุลกากรอยู่ในพื้นที่ก็เป็นข้อจำกัดต่อผู้ประกอบการ ซึ่งต้องนำเข้าหรือส่งออก ปัจจุบันผู้ส่งออกในพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ท่าเรือแหลมฉบัง และผู้ประกอบการบางรายร้องเรียนเกี่ยวกับการขนส่งที่ไกล (4 ชั่วโมง) ในขณะที่อีกหลายรายกล่าวว่า การนำของผ่านศุลกากรใช้เวลานาน นอกจากนั้น ยังมีการคาดกันว่าการลดเรื่องการส่งเสริมการลงทุน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเขตส่งเสริมการลงทุนโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) จะเป็นข้อจำกัดที่สำคัญต่อการลงทุนในจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ ถึงแม้ว่ายังไม่มีการตัดสินใจในเรื่องนี้ แต่สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ก็คาดการณ์ว่าจะมีการประกาศใช้เขตใหม่ในสิ้นปีนี้ สิ่งนี้จะเป็นอุปสรรคที่รุนแรงต่อความพยายามของจังหวัดชัยภูมิในการดึงดูดการลงทุนด้านอุตสาหกรรม เนื่องจากจังหวัดชัยภูมิ ยังไม่ได้สร้างฐานอุตสาหกรรมของจังหวัด

การพัฒนาข้อจำกัดของกลุ่มจังหวัดนครราชสีมา

	ด้านอุปทาน (ทรัพยากร และวัตถุดิบ)	ด้านอุปสงค์ (การตลาด)	การส่งเสริม (องค์กร ทรัพยากรมนุษย์ สาธารณูปโภค)
ข้อจำกัดที่มีอยู่แล้ว	1. มีน้ำไม่เพียงพอ (โดยเฉพาะฤดูแล้ง) 2. ความพร้อมของวัตถุดิบเพื่อการผลิตยังมีไม่เพียงพอ 3. ไม่มีฐานอุตสาหกรรมที่สามารถเป็นหลักได้	4. ไม่มีฐานอุตสาหกรรมที่สามารถเป็นหลักได้ 5. รายได้ต่อหัวต่ำ	6. ไม่มีบริการด้านที่หักตู้ ถ่ายสินค้าและบริการ ศุลกากร (24 ชั่วโมง) 7. ขาดแรงงานและผู้จัดการที่มีความชำนาญ 8. ระบบสื่อสารยังไม่ดีพอ
ข้อจำกัดที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคต	9. มีแหล่งน้ำลดลง 10. ราคาของที่ดินสูงขึ้น	11. จะต้องได้รับความยิน ยอมในการผลิตสินค้าที่ มีมาตรฐานที่สูงขึ้น	12. มีค่าแรงที่สูงขึ้น 13. สิทธิประโยชน์ที่จะได้ รับจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการ ลงทุนลดลง

5.2.3 ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ

ในการศึกษารั้งนี้ คณะผู้ทำการศึกษาได้แบ่งประเด็นสำคัญในพื้นที่ที่ทำการศึกษา (กลุ่มจังหวัด) ซึ่งสามารถสรุปตามหัวข้อหลักที่ทำการศึกษาดังนี้

(1) อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลและไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์

ปรับปรุงผลผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลให้สูงขึ้น และให้การสนับสนุนฐานการผลิตขึ้นส่วนแก่อุตสาหกรรมไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์และเสริมสร้างความสามารถทางการตลาด สร้างความตื่นตัวให้กับฝ่ายบริหารและแรงงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของการปรับปรุงอุตสาหกรรมให้ทันสมัย

(2) การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร

ปรับปรุงเทคนิคการแปรรูปให้ทันสมัยเพื่อให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เสริมสร้างความสามารถทางการตลาด

(3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และแรงงาน

เจ้าของและผู้จัดการของกิจการส่วนใหญ่ในจังหวัด มีความรู้ไม่เพียงพอที่จะวิเคราะห์ ปัญหาที่กิจการกำลังเผชิญอยู่ บุคคลเหล่านี้ไม่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการในอนาคต ประเด็นหลักในข้อนี้คือการขาดจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการของผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นชนบท

(4) อุตสาหกรรมประจำท้องถิ่น/ประเพณีดั้งเดิม

ปรับปรุงคุณภาพและการออกแบบ เสริมสร้างความสามารถในการสร้างตลาดใหม่ๆ และความพยายามที่ใช้แนวคิดและเทคนิคใหม่ๆ ขององค์กรในการเสริมสร้างฐานของอุตสาหกรรม

(5) โครงสร้างพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรม

ก่อสร้างทางหลวงมาตรฐานสูง และปรับปรุงระบบน้ำประปาสำหรับงานอุตสาหกรรม

(6) บริการทางการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ปรับปรุงการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารให้ทันสมัย จัดทำงบการเงิน และปรับปรุงระบบ สินเชื่อรายย่อยสำหรับผู้ประกอบการรายย่อยและอุตสาหกรรมในครอบครัว

(7) การส่งเสริมการลงทุนและนิคมอุตสาหกรรม

ขาดข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจลงทุน และขาดแคลนงบประมาณและบุคลากรเพื่ออ กกรรมส่งเสริมการลงทุน

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่สำคัญอื่นๆ ที่ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในระหว่างการประชุม เริงปฏิบัติการ ประเด็นเหล่านี้ได้รับการพิจารณาว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดหรือควบคุมระดับความรุนแรง ของประเด็นดังกล่าวข้างต้น ประเด็นต่างๆ เหล่านี้รวมถึงการขาดภาวะผู้นำที่เข้มแข็งที่จะสามารถริเริ่ม กระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมในท้องถิ่น และการที่องค์กรและทรัพยากรยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาอย่าง เต็มที่ ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบกระบวนการส่งเสริมการพัฒนาและการ ระดมทรัพยากร รวมทั้งการจัดตั้งองค์กร ควรจะได้รับความสำคัญในลำดับสูงสุด